

โครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริ
สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

งานฐานทรัพยากรท้องถิ่น

รายงานผลการสำรวจและจัดทำฐานทรัพยากรท้องถิ่น
บ้านหนองหอยน้อย หมู่ที่ 1
ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566

สนองพระราชดำริโดย
โรงเรียนบ้านหนองหอยคำอ้อม

ตำบลนาคู่อำเภอนาแก จังหวัดนครพนม
วันที่ 1 ตุลาคม 2566

**โครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริ
สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี
การสำรวจและจัดทำฐานทรัพยากรท้องถิ่น
สนองพระราชดำริโดย**

โรงเรียนบ้านหนองหอยคำอ้อม ตำบลนาคู อำเภอนาแก จังหวัดนครพนม รหัสไปรษณีย์ 48130

**บทคัดย่อ
การสำรวจและจัดทำฐานทรัพยากรท้องถิ่น**

การสำรวจและจัดทำฐานทรัพยากรท้องถิ่น โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อปลูกฝัง สร้างให้เด็กและเยาวชนมีจิตสำนึกในการอนุรักษ์พันธุกรรมพืช และทรัพยากรธรรมชาติ รักษาวัฒนธรรมชาติและภูมิปัญญาไทย เพื่อสำรวจ เก็บรวบรวมข้อมูลทรัพยากรกายภาพ ทรัพยากรชีวภาพ และทรัพยากรวัฒนธรรม ภูมิปัญญาตั้งแต่อดีตถึงปัจจุบัน วิเคราะห์จัดทำเป็นระบบฐานข้อมูล รวมทั้งสร้างความตระหนัก เห็นคุณค่าประโยชน์เพื่อที่จะอนุรักษ์และพัฒนาทรัพยากรอย่างยั่งยืน ส่งเสริมสุขภาพพอเพียง โรงเรียนบ้านหนองหอยคำอ้อมได้นำลำดับการเรียนรู้ของการศึกษาฐานทรัพยากรท้องถิ่น สู่สาระการเรียนรู้ต่างๆ โดยมีแผนการจัดการเรียนรู้บูรณาการ ที่ใช้เครื่องมือประกอบการสอนในแต่ละรายวิชาและทำให้นักเรียนเข้าใจ และมีความสุขในการเรียนรู้เป็นอย่างมาก

โรงเรียนบ้านหนองหอยคำอ้อมเป็นโรงเรียนระดับประถมศึกษา จัดการเรียนการสอนในระดับชั้นอนุบาล จนถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีนักเรียนทั้งหมด จำนวน 133 คน มีครู จำนวน 15 คน การศึกษาฐานทรัพยากรท้องถิ่น 9 ใบบาง บูรณาการเข้ากลุ่มสาระดังนี้ ใบบางที่ 1 การเก็บข้อมูลพื้นฐานในท้องถิ่น กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา สาระที่ 5 ภูมิศาสตร์ ใบบางที่ 2 การเก็บข้อมูลการประกอบอาชีพในท้องถิ่น กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพ สาระที่ 4 การอาชีพ ใบบางที่ 3 การเก็บข้อมูลด้านกายภาพในท้องถิ่น กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ สาระที่ 2 ชีวิตและสิ่งแวดล้อม ใบบางที่ 4 การเก็บข้อมูลประวัติหมู่บ้าน วิถีชุมชน กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา สาระที่ 4 ประวัติศาสตร์ ใบบางที่ 5 การเก็บข้อมูลการใช้ประโยชน์ของพืช กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ สาระที่ 2 การวัด ใบบางที่ 6 การเก็บข้อมูลการใช้ประโยชน์สัตว์ในท้องถิ่น กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สาระที่ 2 การเขียน ใบบางที่ 7 การสำรวจเก็บข้อมูลการใช้ประโยชน์ชีวภาพอื่นๆ กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ สาระที่ 5 การวิเคราะห์ข้อมูล ใบบางที่ 8 การเก็บรวบรวมภูมิปัญญาท้องถิ่น กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา สาระที่ 2 หน้าที่วัฒนธรรม การดำเนินชีวิต และใบบางที่ 9 การรวบรวมข้อมูลแหล่งทรัพยากรธรรมชาติและโบราณคดี

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา สาระที่ 4 ประวัติศาสตร์ โดยนักเรียนจะต้องเรียนรู้ทรัพยากรในท้องถิ่น และการใช้ทรัพยากรในท้องถิ่น โดยมีจุดประสงค์การเรียนรู้ ที่สำคัญคือ วิเคราะห์ปัจจัยที่ทำให้เกิดลักษณะของภูมิปัญญา เข้าใจภูมิปัญญาท้องถิ่นที่เป็นพื้นฐานของสังคมชุมชน

จากการสำรวจและจัดทำฐานทรัพยากรท้องถิ่น โดยมีการบูรณาการสู่การเรียนการสอนนั้น ทำให้นักเรียนตระหนักถึงความสำคัญของภูมิปัญญาท้องถิ่นที่มีผลต่อการดำรงชีวิตและเกิดแนวคิดที่จะสืบสาน ส่งเสริมให้เกิดการสืบทอดภูมิปัญญาท้องถิ่นที่จะก่อให้เกิดประโยชน์แก่สังคม นักเรียนเป็นส่วนหนึ่งของชุมชน ตระหนัก เห็นคุณ รู้ค่าของทรัพยากรในท้องถิ่นได้ เรียนรู้สัมผัสจริง เกิดทั้งวิทยากร และปัญญา เป็นนวัตกรรมการเรียนรู้ นักเรียนสามารถสรุปองค์ความรู้ได้ด้วยตนเอง สรุปศักยภาพ คุณประโยชน์ วิเคราะห์และสังเคราะห์แนวคิด องค์ความรู้จากการเรียนรู้ อดีต ปัจจุบัน และการคาดการณ์ในอนาคต การนำไปต่อยอดสู่อาชีพโดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องเศรษฐกิจพอเพียง ภายใต้หลัก “คน คือ ศูนย์กลางการพัฒนา” โดยใช้หลักเศรษฐกิจเป็นเครื่องมือในการพัฒนาคน (มนุษย์) ให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นนั่นเอง

กิตติกรรมประกาศ

ขอขอบคุณโครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ที่ได้ให้แนวทางดำเนินงานฐานทรัพยากรท้องถิ่น เพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้บูรณาการในการดำเนินงานในท้องถิ่น ตลอดจน คุณปัทมาวรรณ ราตรี ตำแหน่งเจ้าหน้าที่งานในพระองค์ โครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจาก พระราชดำริฯ และศูนย์ประสานงาน อพ.สธ. มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร ที่ได้ให้ความรู้ คำปรึกษา แนะนำ อีกทั้งได้ตรวจสอบเอกสาร จนสามารถดำเนินงานโครงการได้สำเร็จ และขอขอบคุณผู้บริหาร พนักงานส่วนตำบล องค์การบริหารส่วนตำบลกุดธาตุ องค์การบริหารส่วนตำบลหนองระเวียง เทศบาลตำบลโคกกรวด ที่ให้การอนุเคราะห์สถานที่ศึกษาดูงาน โดยให้การต้อนรับอย่างดียิ่ง

ขอขอบคุณผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลนาคู ที่ให้คำปรึกษาคอยช่วยเหลือแนะนำ แนวทางการปฏิบัติงาน อีกทั้งยังสนับสนุนงบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ อำนวยความสะดวก และข้อเสนอแนะ ซึ่งเป็นประโยชน์ในการดำเนินงาน ขอขอบคุณหัวหน้าส่วนราชการ พนักงานส่วนตำบล พนักงานจ้าง และบุคลากรทุกท่านขององค์การบริหารส่วนตำบลนาคูที่เป็นกำลังสำคัญในการดำเนินงานจนทำให้ผลการดำเนินงานของโรงเรียนบ้านหนองหอยคำอ้อมสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

ขอขอบคุณกำนันผู้ใหญ่บ้านทุกหมู่บ้าน สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลนาคู ประชาชนชาวบ้าน ภูมิปัญญาท้องถิ่น และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องที่ให้การสนับสนุนช่วยเหลือให้ข้อมูลต่าง ๆ ในการดำเนินงานฐานทรัพยากรท้องถิ่น จนสำเร็จลุล่วงตามเป้าหมายทำให้ผลการดำเนินงาน ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

คณะกรรมการดำเนินงาน
งานฐานทรัพยากรท้องถิ่น
โรงเรียนบ้านหนองหอยคำอ้อม

คำนำ

โรงเรียนบ้านหนองหอยคำอ้อมได้ตระหนักถึงความสำคัญและเห็นคุณค่าของการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชและร่วมสนองพระราชดำริของสมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ที่ทรงมีพระราชดำริบางประการเกี่ยวกับการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชว่า “การสอนและอบรมให้เด็กมี จิตสำนึกในการอนุรักษ์พืชพรรณนั้นควรใช้วิธีการปลูกฝังให้เด็กเห็นความงดงาม ความน่าสนใจ และ เกิดความปิติที่จะทำการศึกษาและอนุรักษ์พันธุกรรมพืชต่อไป” ซึ่งการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมุ่งเน้นจัดทำฐานทรัพยากรท้องถิ่นเพื่อปกป้องทรัพยากรท้องถิ่น สำรวจเก็บรวบรวมทรัพยากรท้องถิ่น ปลูกรักษาทรัพยากรท้องถิ่น อนุรักษ์และใช้ประโยชน์ทรัพยากรท้องถิ่น ศูนย์ข้อมูลทรัพยากรท้องถิ่น และสนับสนุนในการอนุรักษ์จัดทำฐานทรัพยากรท้องถิ่น นอกจากพันธุกรรมพืชแล้วยังรวมถึง ทรัพยากรกายภาพ ทรัพยากรชีวภาพ และทรัพยากรทางวัฒนธรรมภูมิปัญญา เพื่อเป็นการอนุรักษ์ทรัพยากรท้องถิ่นให้รุ่นลูกสืบไป

การดำเนินงานฐานทรัพยากรท้องถิ่นของโรงเรียนบ้านหนองหอยคำอ้อม ส่งผลต่อความสามารถในการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชของประชาชนในเขตพื้นที่ตำบลนาคู สามารถพัฒนาต่อยอดภูมิปัญญาท้องถิ่น รักษาทรัพยากรท้องถิ่นให้ลูกหลานได้ใช้ประโยชน์ ตลอดจนส่งเสริมคุณธรรมและจริยธรรมของคนในชุมชนได้อีกทางหนึ่งด้วย

โรงเรียนบ้านหนองหอยคำอ้อม หวังเป็นอย่างยิ่งว่ารายงานผลการดำเนินงานสำรวจเก็บรวบรวม ทรัพยากรท้องถิ่น ฉบับนี้จะเป็นประโยชน์ และเป็นแนวทางแก่ผู้สนใจจะดำเนินการตามโครงการดังกล่าวต่อไปได้เป็นอย่างดี

คณะกรรมการดำเนินงาน
งานฐานทรัพยากรท้องถิ่น
โรงเรียนบ้านหนองหอยคำอ้อม

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อ	ก-ข
กิตติกรรมประกาศ	ค
คำนำ	ง
สารบัญ	จ
สารบัญภาพ	ฉ
บทที่ 1 บทนำ	1
- ความสำคัญและที่มาของการสำรวจ	2
- วัตถุประสงค์ของการสำรวจ	3
- ขอบเขตการสำรวจ	3-8
บทที่ 2 เอกสารที่เกี่ยวข้อง	9-12
บทที่ 3 อุปกรณ์และวิธีการ	13
- อุปกรณ์ที่ใช้ในการสำรวจ	13
- วิธีดำเนินงาน	14-18
บทที่ 4 ผลการสำรวจ	19-58
บทที่ 5 สรุปผลการสำรวจ	59-61
บรรณานุกรม	62
ภาคผนวก	
- ใบงานที่ 1 - ใบงานที่ 5	

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพที่ 1 แผนที่สังเขปของหมู่บ้าน บ้านหนองหอยน้อย หมู่ที่ 1 ตำบลนาคู่อำเภอนาแก จังหวัดนครพนม	19
ภาพที่ 2 การประกอบอาชีพด้านการเกษตร ทำนา	20
ภาพที่ 3 การประกอบอาชีพด้านเกษตรกรรม ทำสวนยางพารา	21
ภาพที่ 4 การประกอบอาชีพด้านเกษตรกรรม ปศุสัตว์	21
ภาพที่ 5 แสดงการพาณิชย์ในชุมชน	22
ภาพที่ 6 แสดงภาพหนองแซง	23
ภาพที่ 7 แสดงภาพหนองหัวโค้ง	24
ภาพที่ 8 แสดงภาพหนองแคน	25
ภาพที่ 9 แสดงภาพลำน้ำก่ำ	26
ภาพที่ 10 แสดงคลองชลประทาน (คลองส่งน้ำ) คลองชลประทานตามโครงการสถานีสูบน้ำด้วยไฟฟ้า บ้านหนองหอยน้อย หมู่ที่ 1 ตำบลนาคู่อำเภอนาแก จังหวัดนครพนม	27
ภาพที่ 11 แสดงภาพการวัดค่าอุณหภูมิ	28
ภาพที่ 12 ภาพแสดงการวัดความเข้มแสง	29
ภาพที่ 13 ภาพแสดงวิถีชีวิตหมู่บ้าน	33
ภาพที่ 14 (ต้น) พุด รหัสพรรณไม้ 8 - 6480705 - 01 - 192/ 1	35
ภาพที่ 15 (ต้น) วาสนา รหัสพรรณไม้ 8 - 6480705 - 01 - 193/1	37
ภาพที่ 16 (ต้น) กระจับปี่ รหัสพรรณไม้ 8 - 6480705 - 01 - 194/1	39
ภาพที่ 17 (ต้น) ทับทิม รหัสพรรณไม้ 8 - 6480705 - 01 - 195/ 1	41
ภาพที่ 18 (ต้น) การเวก รหัสพรรณไม้ 8 - 6480705 - 01 - 196/ 1	43
ภาพที่ 19 (ต้น) ทับทิม รหัสพรรณไม้ 8 - 6480705 - 01 - 194/ 2	45
ภาพที่ 20 (ต้น) ยอ รหัสพรรณไม้ 8 - 6480705 - 01 - 037/ 5	47
ภาพที่ 21 (ต้น) พริก รหัสพรรณไม้ 8 - 6480705 - 01 - 196/2	49
ภาพที่ 22 (ต้น) มะอึก รหัสพรรณไม้ 8 - 6480705 - 01 - 198/ 1	51
ภาพที่ 23 (ต้น) ลำไย รหัสพรรณไม้ 8 - 6480705 - 01 - 025/ 6	53

สารบัญภาพ (ต่อ)

	หน้า
ภาพที่ 24 (ต้น) มะละกอ รหัสพรรณไม้ 8 - 6480705 - 01 - 199/1	55
ภาพที่ 25 (ต้น) ลำไย รหัสพรรณไม้ 8 - 6480705 - 01 - 025/7	57

บทที่ 1

บทนำ

ด้วยสมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ทรงเล็งเห็นความสำคัญของการ อนุรักษ์พันธุ์พืชทรงมีพระราชดำริบางประการเกี่ยวกับการอนุรักษ์ พันธุ์กรรมพืชความว่า “การสอน และอบรมให้เด็กมีจิตสำนึกในการอนุรักษ์พืชพรรณนั้นควรใช้วิธีการ ปลูกฝังให้เด็กเห็นความงดงาม ความน่าสนใจ และเกิดความปิติที่จะทำให้การศึกษา และอนุรักษ์พันธุ์พืช ต่อไป การใช้วิธีการสอน การอบรมที่ทำให้เกิดความรู้สึกกลัวว่า หากไม่อนุรักษ์แล้วจะเกิดผลเสียเกิด อันตรายแก่ตนเองจะทำให้เด็กเกิดความเครียด ซึ่งจะเป็นผลเสียแก่ประเทศในระยะยาว” (สำนักงานโครงการอนุรักษ์ พันธุ์กรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี (อพ.สธ.).ออนไลน์)

โครงการอนุรักษ์พันธุ์กรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริฯ จัดเป็นสิ่งที่สำคัญซึ่งใช้เป็น จุดเริ่มต้นในการปลูกฝังให้เด็ก เยาวชน และประชาชนหันมาสนใจ และเห็นความสำคัญของการอนุรักษ์ ทรัพยากรธรรมชาติ โดยเฉพาะพันธุ์กรรมพืชที่มีคุณค่าและสรรพคุณต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์ ต่อมนุษย์ มากมาย อันมีกิจกรรมต่าง ๆ ได้แก่ กิจกรรมปกป้องพันธุ์กรรมพืช กิจกรรมสำรวจเก็บรวบรวมพันธุ์กรรมพืช กิจกรรมปลูกรักษาพันธุ์กรรมพืชกิจกรรมอนุรักษ์และใช้ประโยชน์พันธุ์กรรมพืช กิจกรรมศูนย์ข้อมูล พันธุ์กรรมพืช กิจกรรมวางแผนพัฒนาพันธุ์พืช กิจกรรมสร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์พันธุ์กรรมพืช และกิจกรรมพิเศษสนับสนุนการอนุรักษ์พันธุ์กรรมพืช เมื่อมีการรวบรวมพรรณไม้จากต่างถิ่นมาปลูกเพิ่มขึ้น จึงกลายเป็นศูนย์กลางทางการศึกษาธรรมชาติทางด้านพฤกษศาสตร์ไปโดยปริยาย อีกทั้งยังเป็นประโยชน์ ในการศึกษาค้นคว้าทางด้านวิทยาศาสตร์ เป็นสถานที่พักผ่อนหย่อนใจของผู้คนทั่วไปหรืออาจเป็นสถานที่ ท่องเที่ยว ที่ช่วยเสริมสร้างระบบเศรษฐกิจของประเทศ อีกทางหนึ่งด้วย

องค์การบริหารส่วนตำบลนาคู๋ ได้ดำเนินงานสนองพระราชดำริของสมเด็จพระกนิษฐาธิ ราชเจ้ากรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี โดยการจัดตั้ง “ศูนย์อนุรักษ์พัฒนาทรัพยากร ท้องถิ่นตำบลนาคู๋” ซึ่งถือเป็นสื่อในการสร้างจิตสำนึกด้านการอนุรักษ์พันธุ์กรรมพืช เพื่อให้เด็ก เยาวชน ประชาชนที่สนใจได้ใกล้ชิดกับพรรณไม้ชนิดต่าง ๆ ได้ค้นคว้าหาความรู้เห็น คุณค่าประโยชน์ และความสวยงามของธรรมชาติอันจะนำไปสู่กระบวนการสร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์พันธุ์กรรมพืชต่อไป นอกจากนี้ในการลงพื้นที่ชุมชนยังถือเป็นการเปิดโอกาสให้เด็กเยาวชน และประชาชนได้เข้าไปศึกษาภูมิ ปัญญาท้องถิ่นในสาขาต่าง ๆ มีการจัดบันทึกวิเคราะห์จัดเก็บและมีกระบวนการในการนำเสนอเผยแพร่ ข้อมูลเพื่อให้สาธารณชนได้รู้เกี่ยวกับทรัพยากรและภูมิปัญญาของท้องถิ่น

สาระสำคัญ

การสำรวจเก็บรวบรวมและจัดทำฐานทรัพยากรท้องถิ่น เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลทางด้านกายภาพ ชีวภาพ รวมทั้งวัฒนธรรมและภูมิปัญญา ของแต่ละท้องถิ่น ตั้งแต่อดีตถึงปัจจุบัน วิเคราะห์จัดทำเป็นระบบฐานข้อมูล

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. เพื่อสำรวจและรวบรวมข้อมูลฐานทรัพยากรท้องถิ่น บ้านหนองหอยน้อย หมู่ที่ 1 ตำบลนาคู่อำเภอนาแก จังหวัดนครพนม
2. เพื่อจัดทำข้อมูลฐานทรัพยากรท้องถิ่นบ้านหนองหอยน้อย หมู่ที่ 1 ตำบลนาคู่อำเภอนาแก จังหวัดนครพนม

ขอบเขตของการศึกษา

ลำดับการดำเนินงาน

- 1) เก็บข้อมูลพื้นฐานในท้องถิ่น
- 2) เก็บข้อมูลการประกอบอาชีพในท้องถิ่น
- 3) เก็บข้อมูลกายภาพในท้องถิ่น
- 4) เก็บข้อมูลประวัตินุ้ยบ้าน ชุมชน วิถีชุมชน
- 5) เก็บข้อมูลการใช้ประโยชน์จากพืชในท้องถิ่น
- 6) เก็บข้อมูลการใช้ประโยชน์จากสัตว์ในท้องถิ่น
- 7) เก็บข้อมูลการใช้ประโยชน์จากชีวภาพอื่นๆ ในท้องถิ่น
- 8) เก็บข้อมูลภูมิปัญญาในท้องถิ่น
- 9) เก็บข้อมูลแหล่งทรัพยากรและโบราณคดีในท้องถิ่น
- 10) จัดทำรายงานผลการสำรวจและจัดทำฐานทรัพยากรท้องถิ่น

แนวทางการดำเนินงาน

ลำดับการดำเนินงาน 1 เก็บข้อมูลพื้นฐานในท้องถิ่น

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้ทราบข้อมูลพื้นฐานในท้องถิ่นของตน
2. เพื่อให้เห็นศักยภาพของท้องถิ่น
3. เพื่อให้เกิดทักษะในการสอบถาม รวบรวมข้อมูลและเป็นส่วนหนึ่งของชุมชน

กระบวนการดำเนินงาน

1. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่ดำเนินงานร่วมกับโรงเรียนอาจเป็นโรงเรียนที่อยู่ในสังกัดการดูแลรับผิดชอบขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเอง หรือโรงเรียนที่ดำเนินการเรียนการสอนในเขตพื้นที่ ที่มีการสำรวจการเก็บข้อมูลพื้นฐานในท้องถิ่น
2. การสำรวจเก็บรวบรวมทรัพยากรท้องถิ่น ต้องได้ไม่น้อยกว่า 80 % ของจำนวนหมู่บ้านทั้งหมด
3. สำรวจแหล่งข้อมูล กำหนดประเด็นคำถามก่อนสอบถามข้อมูล
4. สอบถามข้อมูลจากที่ทำการผู้ใหญ่ ที่ทำการกำนัน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สำนักงานเกษตรอำเภอ สำนักงานปศุสัตว์อำเภอ
5. บันทึกข้อมูล โดยการกำหนดให้ใช้ใบงานสำรวจเก็บรวบรวมทรัพยากรท้องถิ่นในใบงานที่ 1 การเก็บข้อมูลพื้นฐานในท้องถิ่น

ลำดับการดำเนินงานที่ 2 เก็บข้อมูลการประกอบอาชีพในท้องถิ่น

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้ทราบการประกอบอาชีพของบุคคลในท้องถิ่น
2. เพื่อให้ทราบศักยภาพทางเศรษฐกิจของท้องถิ่น

กระบวนการดำเนินงาน

1. สำรวจแหล่งข้อมูล กำหนดประเด็นคำถามก่อนลงพื้นที่สอบถามข้อมูล
2. สอบถามข้อมูลจากที่ทำการผู้ใหญ่ ที่ทำการกำนัน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สำนักงานเกษตรอำเภอ สำนักงานปศุสัตว์อำเภอ
3. บันทึกข้อมูล โดยการกำหนดให้ใช้ใบงานที่ 2 การเก็บข้อมูลการประกอบอาชีพในท้องถิ่น

ลำดับการดำเนินงานที่ 3 เก็บข้อมูลกายภาพในท้องถิ่น

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้ทราบสภาพภูมิศาสตร์ในท้องถิ่น
2. เพื่อให้ทราบศักยภาพของทรัพยากรกายภาพในท้องถิ่น
3. เพื่อให้เกิดการมีส่วนร่วมในอนุรักษ์ทรัพยากรในท้องถิ่น

กระบวนการดำเนินงาน

1. สำรวจแหล่งข้อมูล กำหนดประเด็นคำถามก่อนสอบถามข้อมูล
2. สอบถามข้อมูลจากที่ทำการผู้ใหญ่ ที่ทำการกำนัน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สำนักงานเกษตรอำเภอ

- บันทึกข้อมูล โดยการกำหนดให้ใช้ใบงานที่ 3 การเก็บข้อมูลกายภาพในท้องถิ่น

ลำดับการดำเนินงานที่ 4 เก็บข้อมูลประวัติหมู่บ้าน ชุมชน วิถีชุมชน

วัตถุประสงค์

- เพื่อให้ทราบประวัติความเป็นมาของท้องถิ่น
- เพื่อให้ทราบศักยภาพของท้องถิ่น
- เพื่อให้เกิดความภาคภูมิใจในท้องถิ่น

กระบวนการดำเนินงาน

- วิถีชีวิต แสดงให้เห็นวิถีการดำรงชีวิตของคนในท้องถิ่น รอบวัน รอบสัปดาห์ รอบเดือน รอบปี
- สำรวจแหล่งข้อมูล กำหนดประเด็นคำถามก่อนสอบถามข้อมูล
- สอบถามข้อมูลจากที่ทำการผู้ใหญ่ ที่ทำการกำนัน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
- บันทึกข้อมูล โดยการกำหนดให้ใช้ ใบงานที่ 4 การเก็บข้อมูลประวัติหมู่บ้าน ชุมชน วิถีชุมชน ในท้องถิ่น

ลำดับการดำเนินงานที่ 5 เก็บข้อมูลการใช้ประโยชน์ของพืชในท้องถิ่น

วัตถุประสงค์

- เพื่อให้ทราบข้อมูลการใช้ประโยชน์ของพืชในท้องถิ่น
- เพื่อให้ทราบศักยภาพของพืชในท้องถิ่น
- เพื่อให้ตระหนัก เห็นคุณค่า ของพืชในท้องถิ่น

กระบวนการดำเนินงาน

- สำรวจแหล่งข้อมูล กำหนดประเด็นคำถามก่อนสอบถามข้อมูล
- สอบถามข้อมูลจากที่ทำการผู้ใหญ่ ที่ทำการกำนัน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
- บันทึกข้อมูล โดยการกำหนดให้ใช้ ใบงานที่ 5 การเก็บข้อมูลการใช้ประโยชน์จากพืชในท้องถิ่น

ลำดับการดำเนินงานที่ 6 เก็บข้อมูลการใช้ประโยชน์ของสัตว์ในท้องถิ่น

วัตถุประสงค์

- เพื่อให้ทราบข้อมูลของสัตว์ในท้องถิ่น
- เพื่อให้ทราบศักยภาพของสัตว์ในท้องถิ่น
- เพื่อให้ตระหนัก เห็นคุณค่า ของสัตว์ในท้องถิ่น

กระบวนการดำเนินงาน

1. สํารวจแหล่งข้อมูล กำหนดประเด็นคำถามก่อนสอบถามข้อมูล
2. สอบถามข้อมูลจากที่ทำการผู้ใหญ่ ที่ทำการกำนัน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
3. บันทึกข้อมูล โดยการกำหนดให้ใช้ ใบงานที่ 6 การเก็บข้อมูลการใช้ประโยชน์ของ

สัตว์ในท้องถิ่น

ลำดับการดำเนินงานที่ 7 เก็บข้อมูลการใช้ประโยชน์ของชีวภาพอื่น ๆ ในท้องถิ่น

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้ทราบข้อมูลของชีวภาพอื่น ๆ ในท้องถิ่น
2. เพื่อให้ทราบศักยภาพของชีวภาพอื่น ๆ ในท้องถิ่น
3. เพื่อให้ตระหนัก เห็นคุณค่า ของชีวภาพอื่น ๆ ในท้องถิ่น

กระบวนการดำเนินงาน

1. สํารวจแหล่งข้อมูล กำหนดประเด็นคำถามก่อนสอบถามข้อมูล
2. สอบถามข้อมูลจากที่ทำการผู้ใหญ่ ที่ทำการกำนัน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
3. บันทึกข้อมูล โดยการกำหนดให้ใช้ ใบงานที่ 7 การเก็บข้อมูลการใช้ประโยชน์จาก

ชีวภาพอื่น ๆ ในท้องถิ่น

ลำดับการดำเนินงานที่ 8 เก็บข้อมูลภูมิปัญญาในท้องถิ่น

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้ทราบข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่น
2. เพื่อให้ทราบศักยภาพของภูมิปัญญาท้องถิ่น
3. เพื่อให้ตระหนักถึงการสืบสาน ภูมิปัญญาท้องถิ่น

กระบวนการดำเนินงาน

1. สํารวจแหล่งข้อมูล กำหนดประเด็นคำถามก่อนสอบถามข้อมูล
2. สัมภาษณ์หรือสอบถามข้อมูลจากบุคคล เช่น ผู้อาวุโส ผู้รู้ในท้องถิ่น
3. โดยการกำหนดให้ใช้ ใบงานที่ 8 การเก็บข้อมูลภูมิปัญญาในท้องถิ่น

ลำดับการดำเนินงานที่ 9 เก็บข้อมูลแหล่งทรัพยากรและโบราณคดีในท้องถิ่น

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้ทราบข้อมูลแหล่งทรัพยากรและโบราณคดีในท้องถิ่น
2. เพื่อให้ทราบศักยภาพของแหล่งทรัพยากรและโบราณคดีในท้องถิ่น
3. เพื่อให้ตระหนักและอนุรักษ์ แหล่งทรัพยากรและโบราณคดีในท้องถิ่น

กระบวนการดำเนินงาน

1. สํารวจแหล่งข้อมูล กำหนดประเด็นคำถามก่อนสอบถามข้อมูล
2. สัมภาษณ์หรือสอบถามข้อมูลจากบุคคล เช่น ผู้อาวุโส ผู้รู้ในท้องถิ่น
3. โดยการกำหนดให้ใช้ ใบงานที่ 9 การเก็บข้อมูลภูมิแหล่งทรัพยากรในท้องถิ่น

ลำดับการดำเนินงานที่ 10 จัดทำรายงานผลการสำรวจและจัดทำฐานทรัพยากรท้องถิ่น

วัตถุประสงค์

1. เพื่อรวบรวมและตรวจสอบความสมบูรณ์ ถูกต้องของข้อมูลจากผลการเรียนรู้
2. เพื่อบันทึกข้อมูลในระบบฐานข้อมูล
3. เพื่อจัดทำรายงานผลการสำรวจและจัดทำฐานทรัพยากรท้องถิ่น

กระบวนการดำเนินงาน

1. รวบรวมและตรวจสอบความสมบูรณ์ ถูกต้องของข้อมูลจากผลการเรียนรู้ 9 ใบงาน
2. บันทึกข้อมูลในระบบฐานข้อมูล
 - 2.1) ระบบฐานข้อมูลรูปแบบทะเบียน ใบงานที่ 5 6 7 8 และ 9
 - 2.2) ระบบฐานข้อมูลรูปแบบโปรแกรม หรือไฟล์ข้อมูลใบงานที่ 1 – 9
3. สรุปและรวบรวมข้อมูลจากการดำเนินงานสำรวจเก็บรวบรวมงานฐานทรัพยากรท้องถิ่น จัดทำรายงานผลการสำรวจและจัดทำฐานทรัพยากรท้องถิ่นและจัดทำ CD/DVD

พื้นที่การสำรวจ

คือ บ้านหนองหอยน้อย หมู่ที่ 1 ตำบลนาคู อำเภอนาแก จังหวัดนครพนม

ระยะเวลาการสำรวจ

ในช่วงเดือนกุมภาพันธ์ – เดือนเมษายน พ.ศ. 2566

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. ฐานทรัพยากรท้องถิ่น หมายถึง ข้อมูลทรัพยากรท้องถิ่นในด้านความเป็นชุมชนวิถี ชุมชนและภูมิปัญญาชุมชน
2. ความเป็นชุมชน หมายถึง ประวัติความเป็นมาของชุมชนการตั้งถิ่นฐาน และแนวปฏิบัติ ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน เช่น การใช้ทรัพยากรด้านอาหาร เครื่องนุ่งห่ม ที่อยู่อาศัย และยารักษาโรค
3. วิถีชุมชน หมายถึง แนวทางในการดำเนินชีวิตความรู้เรื่องสังคมวัฒนธรรมความเป็นอยู่ภูมิปัญญาของคนไทยการประเพณีปฏิบัติการศึกษาอบรมและการสืบทอดวัฒนธรรมจากอดีตถึง ปัจจุบัน

4. ภูมิปัญญาชุมชน หมายถึง ความรู้ความสามารถวิธีการผลงานที่คนในชุมชนได้ค้นคว้า รวบรวม และจัดเป็นความรู้ ถ่ายทอด ปรับปรุง จากคนรุ่นหนึ่งสู่คนอีกรุ่นหนึ่ง จนเกิดผลผลิตที่ดี งดงามมีคุณค่ามี ประโยชน์ สามารถนำมาแก้ไข้ปัญหาและพัฒนาวิถีชีวิตได้ ภูมิปัญญาจึงเป็นรากฐานในการดำเนินชีวิตของ คนในชุมชน เช่น ภาษาและวรรณกรรม ประเพณี ศิลปวัตถุ และศิลปกรรม การแต่งกาย อาหาร เครื่องมือ เครื่องใช้ในการทำมหากิน ที่อยู่อาศัย สมุนไพร และการแพทย์แผนไทย

บทที่ 2

เอกสารที่เกี่ยวข้อง

การสำรวจและรวบรวมข้อมูลฐานทรัพยากรท้องถิ่นบ้านหนองหอยน้อย หมู่ที่ 1 ตำบลนาคู อำเภอนาแก จังหวัดนครพนม เป็นการศึกษาสภาพความเป็นชุมชน วิถีชุมชนและภูมิปัญญาท้องถิ่นของบ้านหนองหอยน้อย ตำบลนาคู อำเภอนาแก จังหวัดนครพนม ผู้สำรวจได้สำรวจและศึกษาเอกสารและงานที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำฐานทรัพยากรท้องถิ่น

1.1 ความสำคัญของการจัดทำฐานทรัพยากรท้องถิ่น

สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ทรงมีพระราชดำริ กับนายแก้วขวัญ วัชโรทัย เลขาธิการพระราชวัง ให้ดำเนินการอนุรักษ์พืชพรรณของประเทศ โดยพระราชทานให้โครงการส่วนพระองค์ฯ สวนจิตรลดาฝ่ายวิชาการเป็นผู้ดำเนินการจัดตั้งธนาคารพืชพรรณขึ้น

โครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริฯ ได้เริ่มดำเนินการโดยฝ่ายวิชาการโครงการส่วนพระองค์ฯ สำหรับงบประมาณดำเนินงานนั้น สำนักงานคณะกรรมการพิเศษ เพื่อเป็นการประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ได้สนับสนุนให้กับโครงการส่วนพระองค์ สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี โครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริ โดยจัดตั้งธนาคารพืชขึ้นในปี พ.ศ. 2536 สำหรับเก็บรักษาพันธุกรรมพืชที่เป็นเมล็ดและเนื้อเยื่อ และสนับสนุนงบประมาณดำเนินงานทุกกิจกรรมของโครงการ พ.ศ. 2536 จนถึงปัจจุบัน

การดำเนินงานตามโครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืช ได้มีการกำหนดแนวทางและกรอบกิจกรรม 8 กิจกรรม ที่อยู่ภายใต้ 3 กรอบการดำเนินงาน

กรอบที่ 1 การเรียนรู้ทรัพยากร เพื่อพัฒนาและเพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินงานด้านการพัฒนา และด้านการบริหารจัดการด้านปกปักษ์ทรัพยากรของประเทศ จึงต้องมีการเรียนรู้ทรัพยากร ในพื้นที่ป่าธรรมชาติดั้งเดิมที่ปกปักษ์รักษาไว้ โดยมีกิจกรรมที่ดำเนินงานได้แก่ กิจกรรมที่ 1 กิจกรรม ปกปักษ์พันธุกรรมพืช กิจกรรม ที่ 2 กิจกรรมสำรวจเก็บรวบรวมพันธุกรรมพืช และกิจกรรมที่ 3 กิจกรรมปลูกรักษาพันธุกรรมพืช

กรอบที่ 2 การใช้ประโยชน์เพื่อพัฒนาและเพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินงานศึกษาวิจัยและประเมิน ศักยภาพของทรัพยากรต่าง ๆ ใน อพ.สธ. ทั้งในด้านการพัฒนาและการบริหารจัดการให้การดำเนินงาน เป็นไปในทิศทางเดียวกันและเอื้ออำนวยประโยชน์ต่อกัน รวมทั้งพัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศ อพ.สธ. ให้เป็นเอกภาพ สมบูรณ์และเป็นปัจจุบัน โดยบรรลุจุดมุ่งหมายตามแนวพระราชดำริ โดยมีกิจกรรม ที่ดำเนินงาน ได้แก่ กิจกรรมที่ 4 กิจกรรมอนุรักษ์และใช้ประโยชน์พันธุกรรมพืช

กรอบที่ 3 การสร้างจิตสำนึกเพื่อให้ประชาชนกลุ่มเป้าหมายต่าง ๆ โดยเฉพาะเยาวชน นักเรียน นิสิตนักศึกษาและบุคคลทั่วไป ได้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับพืชพรรณไม้ และการ อนุรักษ์พันธุกรรมพืช ของประเทศ จนตระหนักถึงความสำคัญและประโยชน์ของการอนุรักษ์ทรัพยากร ที่ก่อให้เกิดประโยชน์ ต่อมหาชนชาวไทย โดยมีกิจกรรมที่ดำเนินงาน ได้แก่ กิจกรรมที่ 7 กิจกรรม สร้างสร้างจิตสำนึกในการ อนุรักษ์พันธุกรรมพืชและกิจกรรมที่ 8 กิจกรรมพิเศษสนับสนุนการอนุรักษ์พันธุกรรมพืช

1.2 ความสำคัญของการจัดทำฐานทรัพยากรท้องถิ่น

กิจกรรมที่ 8 กิจกรรมพิเศษสนับสนุนการอนุรักษ์พันธุกรรมพืช เป็นกิจกรรมที่เปิดโอกาส ให้หน่วยงานต่าง ๆ เข้าร่วมสนับสนุนงานของ อพ.สธ. ในรูปแบบต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นรูปแบบของทุน สนับสนุน หรือดำเนินงานที่เกี่ยวข้องและสนับสนุนกิจกรรมต่าง ๆ ของ อพ.สธ. โดยอยู่ในกรอบของแผน แม่บท อพ.สธ. นอกจากนี้ยังเปิดโอกาสให้เยาวชนและประชาชนได้สมัครเข้ามาศึกษาหาความรู้เกี่ยวกับ ทรัพยากรธรรมชาติในสาขาต่าง ๆ ตามความถนัดและสนใจ โดยมีคณาจารย์ผู้เชี่ยวชาญในแต่ละสาขา ให้คำแนะนำและให้แนวทางการศึกษา ได้แก่ ชมรมนักชีววิทยา อพ.สธ. และชมรมคณะปฏิบัติงาน วิทยาการ อพ.สธ. ซึ่งจะเป็นผู้นำในการถ่ายทอดความรู้และสร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์ทรัพยากรของ ประเทศให้แก่เยาวชนและประชาชนชาวไทยต่อไป โดยที่ อพ.สธ. ประสานงานหน่วยงานที่ร่วมสนอง พระราชดำริ ให้ดำเนินการในกิจกรรมนี้ โดยกำหนดเป้าหมายในการดำเนินงานเป็นระยะ ๆ ละ 5 ปี ให้สอดคล้องกับแนวทางการดำเนินงานตามกรอบแผนแม่บท ของ อพ.สธ. และจัดทำแผนประจำปีเฉพาะ ในส่วนของหน่วยงานตนเองให้ชัดเจน พร้อมทั้งวางแผนปฏิบัติงานร่วมกันให้ชัดเจน ผ่านการประชุม คณะกรรมการดำเนินงาน อพ.สธ. ของหน่วยงานนั้น ๆ

แนวคิดการอนุรักษ์ทรัพยากร

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงมีสายพระเนตรยาวไกลทรงเห็นความสำคัญของการอนุรักษ์ พันธุกรรมพืชในปี พ.ศ. 2503 ทรงอนุรักษ์ต้นยางนาในปี พ.ศ. 2504 ทรงให้นำพรรณไม้จากภูมิภาคต่าง ๆ มาปลูกไว้ในสวนจิตรลดาเพื่อเป็นแหล่งศึกษาและทรงมีโครงการพระราชดำริที่เกี่ยวกับการอนุรักษ์พัฒนา

ทรัพยากร พัฒนาแหล่งน้ำ การอนุรักษ์และพัฒนาดิน อนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้เป็นการอนุรักษ์และพัฒนา ทรัพยากรธรรมชาติ ต่อมาในปี พ.ศ. 2535 สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ได้ทรงสืบทอดพระราชปณิธานต่อ โดยมีพระราชดำริกับนายแก้วขวัญ วัชโรทัย เลขาธิการพระราชวัง ให้ดำเนินการอนุรักษ์พืชพรรณของประเทศ โดยพระราชทานให้โครงการสวน พระองค์ฯ สวนจิตรลดาฝ่ายวิชาการเป็นผู้ดำเนินการจัดตั้งธนาคารพืชพรรณขึ้นในปี พ.ศ. 2536 – 2549 โดยรับทุนสนับสนุนจากสำนักงานกรมการพิเศษ เพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ (กปร.) และเป็นหน่วยงานขึ้นตรงกับเลขาธิการ พระราชวัง ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2539 และต่อมา ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2550 สำนักพระราชวังดำเนินการจัดสรรงบประมาณให้ และให้ อพ.สธ. ดำเนินการ แยกจากโครงการสวนพระองค์ฯ สวนจิตรลดาตั้งแต่นั้นเป็นต้นมา

วิธีการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ

นวรรตน์ ไตรรักษ์ (2549) หลักในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติแบ่งออกเป็นหลักใหญ่ ๆ 2 ประเภท คือ การอนุรักษ์ทางตรงและการอนุรักษ์ทางอ้อม การอนุรักษ์ทางตรง มีอยู่หลายวิธีด้วยกัน ดังนี้

1. การปกป้องรักษาคุ้มครอง (Preservation) การปกป้องรักษา หมายถึง การรักษาทรัพยากร นั้นให้คงสภาพเดิมตามธรรมชาติ การอนุรักษ์แบบนี้มักใช้กับทรัพยากรที่หายาก เช่น สัตว์ที่หายาก วิถีชีวิตที่สืบทอดมา วิธีการนี้จำเป็นมาก เนื่องจากเป็นวิธีที่จะรักษาทรัพยากรให้คงอยู่ทั้งปริมาณ และคุณภาพ เช่น การจัดอุทยานแห่งชาติจะมีการรักษาพันธุ์สัตว์ พันธุ์ไม้ ตลอดจนธรรมชาติที่วิธีหนึ่ง

2. การบูรณะ การปฏิสังขรณ์ การซ่อมแซมหรือการสร้างขึ้นมาใหม่ (Restoration) วิธีการอนุรักษ์แบบนี้ใช้กับทรัพยากรธรรมชาติได้หลายชนิด เช่น ป่าไม้ถูกทำลายไปอาจปลูกขึ้นทดแทน หรือสัตว์ ป่าสงวนที่ถูกล่าจนเกือบสูญพันธุ์ก็อาจช่วยขยายพันธุ์เพิ่มขึ้น หรือการบูรณะวัตถุ โบราณให้อยู่ในสภาพที่ดี การอนุรักษ์วิธีนี้จะต้องคำนึงถึงสมดุลธรรมชาติด้วย ให้มีในปริมาณที่พอเหมาะ การบูรณะคล้ายกับการ ปกป้องรักษา เพื่อให้ทรัพยากรยังคงมีอยู่ตลอดไป

2.1 การปรับปรุงของเดิมให้มีประสิทธิภาพหรือมีประโยชน์มากกว่าเก่า วิธีการอนุรักษ์ แบบนี้ถือหลักปรับปรุงทรัพยากรธรรมชาติให้ได้ผลผลิตสูงกว่าระดับธรรมชาติ เช่น การปรับปรุงบริเวณ ทะเลทราย ซึ่งเดิมไม่สามารถทำการเพาะปลูกได้ให้ทำการเพาะปลูกได้และมีผลผลิตเพิ่มขึ้นหรือการสร้าง เขื่อนกั้นน้ำ เพื่อให้สามารถใช้พื้นที่ในการเพาะปลูกได้มากขึ้นและมีประสิทธิภาพขึ้น การผลิตและการใช้ ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพเนื่องจากทรัพยากรธรรมชาติบางอย่างเมื่อใช้หมดไปแล้วไม่สามารถสร้าง ขึ้นมาใหม่ได้ จึงควรใช้ทรัพยากรประเภทนี้อย่างมีประสิทธิภาพ ให้เกิดประโยชน์สูงสุดไม่ว่าจะเป็นราก ใบ ดอก ผล หรือส่วนต่าง ๆ

2.2 การนำสิ่งอื่นมาใช้ทดแทนวิธีการนี้ใช้กับทรัพยากรที่มีมากมาทดแทนทรัพยากรที่มีน้อย ใช้ทรัพยากรที่หาง่ายแทนทรัพยากรที่หาได้ยาก วิธีนี้อาจประดิษฐ์สิ่งต่าง ๆ ขึ้นมาทดแทนก็ได้

2.3 การนำกลับมาใช้ใหม่ การอนุรักษ์ทรัพยากรแบบนี้ช่วยลดการใช้ทรัพยากรลงแทนที่จะใช้ทรัพยากรใหม่อยู่ตลอดเวลา ก็เอาของเก่ากลับมาใช้ใหม่ เช่น ทรัพยากรประเภทโลหะต่าง ๆ หรือประเภทกระดาษและแก้ว เป็นต้น

2.4 การประดิษฐ์ของเทียมขึ้นมาใหม่ การอนุรักษ์แบบนี้จะช่วยลดการใช้ทรัพยากรธรรมชาติลง เช่น การประดิษฐ์ของเทียมขึ้นมาใช้ การใช้ยางเทียมแทนทรัพยากรธรรมชาติบางอย่าง

2.5 การหาประโยชน์จากสิ่งที่เราได้เปล่าหรือลงทุนน้อย การอนุรักษ์แบบนี้ตัวอย่าง เช่น การผลิตกระแสไฟฟ้าจากพลังงานน้ำตกจะช่วยประหยัดน้ำมันในการผลิตไฟฟ้า การใช้ความร้อนจากดวงอาทิตย์ตากแห้งผลิตผลทางการเกษตรก็มีส่วนช่วยประหยัดน้ำมันหรือพลังงานอื่น ๆ ได้ เช่น การตรวจสอบปริมาณและคุณภาพของทรัพยากร การศึกษาถึงปริมาณและคุณภาพของทรัพยากร ทำให้เรารู้จักใช้ทรัพยากรต่างๆ ให้เกิดประโยชน์มากที่สุด รู้จักใช้ทรัพยากรทดแทนและรู้จักบำรุงรักษาทรัพยากรนั้นให้มีคุณภาพที่ดีขึ้น

การอนุรักษ์ทางอ้อม ทรัพยากรธรรมชาติเป็นสมบัติส่วนรวม ดังนั้น ทุกคนควรร่วมมือ อนุรักษ์ทรัพยากรโดยวิธีการต่าง ๆ เช่น 1) เอกชนควรให้ความร่วมมือในรูปแบบของสมาคมต่าง ๆ เช่น สมาคมสงวนพันธุ์สัตว์ป่าหรือโดยการให้ทุนสนับสนุนผู้ที่ทำงานเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ 2) รัฐบาลออกกฎหมายควบคุม กฎหมายที่จะต้องไม่เปิดโอกาสให้ผู้เห็นแก่ตัวเข้าไปทำลายประโยชน์ส่วนรวมได้ เจ้าหน้าที่รักษากฎหมายจะต้องปฏิบัติหน้าที่อย่างเคร่งครัดจึงจะเกิดผลดีในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ 3) ให้การศึกษาทำให้คนในสังคมมีความรู้ ความรับผิดชอบ รู้ถึงประโยชน์และโทษของการทำลายทรัพยากรธรรมชาติ เพื่อจะได้ช่วยรักษาทรัพยากรธรรมชาติให้คงอยู่หรือใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ส่วนรวม

บทที่ 3

อุปกรณ์และวิธีการ

การสำรวจและรวบรวมข้อมูลฐานทรัพยากรท้องถิ่นและการจัดทำข้อมูลฐานทรัพยากรท้องถิ่น บ้านหนองหอยน้อย หมู่ที่ 1 ตำบลนาคู อำเภอนาแก จังหวัดนครพนม เป็นการศึกษาข้อมูลพื้นฐานของหมู่บ้าน การประกอบอาชีพ ข้อมูลด้านกายภาพประวัติหมู่บ้าน วิถีชุมชน การใช้ประโยชน์ของพืช การใช้ประโยชน์ของสัตว์ การใช้ประโยชน์ของชีวภาพอื่น ๆ ภูมิปัญญาท้องถิ่น แหล่งทรัพยากรธรรมชาติและโบราณคดีในหมู่บ้านหนองหอยน้อย หมู่ที่ 1 ตำบลนาคู อำเภอนาแก จังหวัดนครพนม ผู้สำรวจได้ดำเนินการสำรวจตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

อุปกรณ์ที่ใช้ในการสำรวจ

1. ดินสอ
2. ปากกา
3. กระดาษ
4. สายวัด
5. ตลับเมตร
6. กล้องถ่ายรูป
7. โทรศัพท์มือถือ
8. ใบงาน
9. เอกสารที่เกี่ยวข้อง

การบริหารจัดการในการสำรวจและรวบรวมข้อมูล

1. ประชุมวางแผนการดำเนินงาน
2. แต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อมอบหมายงาน
3. เตรียมวัสดุอุปกรณ์และเอกสารที่เกี่ยวข้อง
4. ทำหนังสือแจ้งหมู่บ้าน
5. ประชุมชี้แจงในหมู่บ้าน
6. ลงพื้นที่สำรวจและรวบรวมข้อมูล
7. จัดทำรูปเล่มรายงานผลการดำเนินงาน

วิธีการดำเนินงาน

วิธีการในงานที่ 1 เรื่องการเก็บข้อมูลพื้นฐานในท้องถิ่น

1. วิธีการสัมภาษณ์
 - 1.1 ผู้นำหมู่บ้าน
 - 1.2 ประชาชนชาวบ้าน
 - 1.3 ผู้รู้ในชุมชนที่อยู่มานาน
 - 1.4 หน่วยงานในท้องถิ่นนั้น /บ้าน วัด โรงเรียน รพ.สต.
2. การสืบค้นข้อมูล
 - 2.1 ทะเบียนราษฎร์จากอำเภอ
 - 2.2 แผนพัฒนาท้องถิ่น
 - 2.3 แผนชุมชน
 - 2.4 ระบบสารสนเทศ
3. ลงพื้นที่เก็บข้อมูล
 - 3.1 ผู้รับผิดชอบลงพื้นที่สำรวจข้อมูลพื้นฐาน

วิธีการในงานที่ 2 เรื่อง การเก็บข้อมูลการประกอบอาชีพในท้องถิ่น

1. วิธีการสัมภาษณ์
 - 1.1 ผู้นำหมู่บ้าน
 - 1.2 ประชาชนในหมู่บ้าน
2. การสืบค้นข้อมูล
 - 2.1 สำนักงานเกษตรอำเภอ/สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอ/ สำนักงานปศุสัตว์อำเภอ
 - 2.2 ที่ทำการผู้ใหญ่บ้าน/ กำนัน
 - 2.3 องค์การบริหารส่วนตำบล
 - 2.4 website
3. ลงพื้นที่เก็บข้อมูล
 - 3.1 ผู้รับผิดชอบลงพื้นที่สำรวจข้อมูลพื้นฐาน

วิธีการในงานที่ 3 เรื่อง การเก็บข้อมูลด้านกายภาพในท้องถิ่น

1. วิธีการสัมภาษณ์
 - 1.1 ผู้นำหมู่บ้านและประชาชน

2. การสืบค้นข้อมูล
 - 2.1 สำนักงานเกษตรอำเภอ/ สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอ/ สำนักงานปศุสัตว์อำเภอ
 - 2.2 ที่ทำการผู้ใหญ่บ้าน/ กำนัน
 - 2.3 องค์การบริหารส่วนตำบล
3. ลงพื้นที่เก็บข้อมูล
 - 3.1 ผู้รับผิดชอบลงพื้นที่สำรวจข้อมูลพื้นฐาน

วิธีการใบงานที่ 4 เรื่อง การเก็บข้อมูล ประวัติหมู่บ้าน ชุมชน วิถีชุมชน

1. วิธีการสัมภาษณ์
 - 1.1 ผู้นำหมู่บ้าน
 - 1.2 ประชาชนชาวบ้าน
2. การสืบค้นข้อมูล
 - 2.1 องค์การบริหารส่วนตำบล
3. ลงพื้นที่เก็บข้อมูล
 - 3.1 ผู้รับผิดชอบลงพื้นที่สอบถาม/ สัมภาษณ์ข้อมูลประวัติหมู่บ้าน ชุมชนและวิถีชุมชน
 - 3.2 ลงพื้นที่เพื่อร่วมกิจกรรมในชุมชน

วิธีการใบงานที่ 5 เรื่อง การเก็บข้อมูลการใช้ประโยชน์พืชในท้องถิ่น

1. วิธีการสัมภาษณ์
 - 1.1 ผู้นำหมู่บ้าน
 - 1.2 ประชาชนชาวบ้าน
 - 1.3 ผู้รู้ในหมู่บ้าน เจ้าของพืช
2. การสืบค้นข้อมูล
 - 2.1 ระบบสารสนเทศ อินเทอร์เน็ต
3. ลงพื้นที่เก็บข้อมูล
 - 3.1 ผู้รับผิดชอบลงพื้นที่สำรวจข้อมูลการใช้ประโยชน์พืช
 - 3.2 สรุปและบันทึกข้อมูลลงใบงานที่ 5
 - 3.3 นำข้อมูลพืชจัดทำทะเบียนพรรณไม้ในชุมชน

วิธีการใบงานที่ 6 เรื่อง การเก็บข้อมูลการใช้ประโยชน์สัตว์ในท้องถิ่น

1. วิธีการสัมภาษณ์
 - 1.1 ผู้นำหมู่บ้าน
 - 1.2 ปราชญ์ชาวบ้าน
 - 1.3 ผู้รู้ในหมู่บ้าน เจ้าของสัตว์หรือผู้มีอาชีพเลี้ยงสัตว์
2. การสืบค้นข้อมูล
 - 2.1 ระบบสารสนเทศ อินเทอร์เน็ต
3. ลงพื้นที่เก็บข้อมูล
 - 3.1 ผู้รับผิดชอบลงพื้นที่สำรวจข้อมูลการใช้ประโยชน์สัตว์
 - 3.2 สรุปและบันทึกข้อมูลลงใบงานที่ 6
 - 3.3 นำข้อมูลสัตว์ จัดทำทะเบียนสัตว์ในชุมชน

วิธีการใบงานที่ 7 เรื่อง การเก็บข้อมูลการใช้ประโยชน์ของชีวภาพอื่น ๆ ในท้องถิ่น

1. วิธีการสัมภาษณ์
 - 1.1 ผู้นำหมู่บ้าน
 - 1.2 ปราชญ์ชาวบ้าน
 - 1.3 ผู้รู้ในหมู่บ้าน เจ้าของชีวภาพอื่น ๆ
2. การสืบค้นข้อมูล
 - 2.1 ระบบสารสนเทศ อินเทอร์เน็ต
3. ลงพื้นที่เก็บข้อมูล
 - 3.1 ผู้รับผิดชอบลงพื้นที่สำรวจชีวภาพอื่น ๆ
 - 3.2 สรุปและบันทึกข้อมูลลงใบงานที่ 7
 - 3.3 นำข้อมูลชีวภาพอื่น ๆ จัดทำทะเบียนชีวภาพอื่น ๆ ในชุมชน

วิธีการใบงานที่ 8 เรื่อง การเก็บข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่น ในท้องถิ่น

1. วิธีการสัมภาษณ์
 - 1.1 ผู้นำหมู่บ้าน
 - 1.2 ปราชญ์ชาวบ้าน
 - 1.3 ผู้รู้ในหมู่บ้านเจ้าของภูมิปัญญา

2. การสืบค้นข้อมูล
 - 2.1 ระบบสารสนเทศ อินเทอร์เน็ต
3. ลงพื้นที่เก็บข้อมูล
 - 3.1 ผู้รับผิดชอบลงพื้นที่สำรวจข้อมูลภูมิปัญญาในท้องถิ่น
 - 3.2 สรุปและบันทึกข้อมูลลงใบงานที่ 8
 - 3.3 นำข้อมูลภูมิปัญญาที่ได้จัดทำทะเบียนภูมิปัญญาในชุมชน

วิธีการใบงานที่ 9 เรื่อง การเก็บข้อมูลแหล่งทรัพยากรและโบราณคดีในท้องถิ่น

1. วิธีการสัมภาษณ์
 - 1.1 ผู้นำหมู่บ้าน
 - 1.2 ประชาชนชาวบ้าน
 - 1.3 ผู้รู้ในหมู่บ้าน ผู้อาวุโสในท้องถิ่น
2. การสืบค้นข้อมูล
 - 2.1 ระบบสารสนเทศ อินเทอร์เน็ต
 - 2.2 องค์กรบริหารส่วนตำบล
 - 2.3 สำนักงานวัฒนธรรมอำเภอ วัด
3. ลงพื้นที่เก็บข้อมูล
 - 3.1 ผู้รับผิดชอบลงพื้นที่สำรวจข้อมูลแหล่งทรัพยากรและโบราณคดีในท้องถิ่น

การศึกษาข้อมูลพื้นฐาน

1. การวางแผนด้านข้อมูล ผู้ศึกษาได้วางแผนเก็บข้อมูลการสำรวจเก็บรวบรวมทรัพยากรท้องถิ่น ดังนี้
 - 1.1 ฐานทรัพยากรท้องถิ่นเป้าหมาย คือ บ้านหนองหอยน้อย หมู่ที่ 1 ตำบลนาคู อำเภอนาแก จังหวัดนครพนม โดยกำหนดพื้นที่สำรวจทั้งหมู่บ้านในปีงบประมาณ 2564 โดยเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงลึกละเอียดและถูกต้องครบถ้วน
 - 1.2 เริ่มสำรวจและเก็บรวบรวมข้อมูลฐานทรัพยากรท้องถิ่น บ้านหนองหอยน้อย หมู่ที่ 1 ตำบลนาคู อำเภอนาแก จังหวัดนครพนม ในช่วงเดือน มกราคม 2564 ถึง เมษายน 2567
 - 1.3 นำแบบเก็บรวบรวมข้อมูลทรัพยากรท้องถิ่น 9 ใบงาน มาวิเคราะห์เป็นประเด็นต่าง ๆ เพื่อนำไปสร้างเครื่องมือสำหรับเก็บข้อมูลทางภาคสนาม โดยมีหัวข้อสำคัญตามลำดับใบงาน ดังนี้

ใบงานที่ 1 การเก็บข้อมูลพื้นฐานในท้องถิ่น

ใบงานที่ 2 การเก็บข้อมูลการประกอบอาชีพในท้องถิ่น

ใบงานที่ 3 การเก็บข้อมูลด้านกายภาพในท้องถิ่น

ใบงานที่ 4 การเก็บข้อมูลประวัติหมู่บ้าน วิถีชุมชน

ใบงานที่ 5 การเก็บข้อมูลการใช้ประโยชน์ของพืชในท้องถิ่น ทะเบียนพรรณไม้ในชุมชน

ใบงานที่ 6 การเก็บข้อมูลการใช้ประโยชน์สัตว์ในท้องถิ่น ทะเบียนพันธุ์สัตว์ในชุมชน

ใบงานที่ 7 การสำรวจเก็บข้อมูลการใช้ประโยชน์ชีวภาพอื่น ๆ ทะเบียนชีวภาพอื่น ๆ

ในชุมชน

ใบงานที่ 8 การเก็บรวบรวมภูมิปัญญาท้องถิ่น

ใบงานที่ 9 การรวบรวมข้อมูลแหล่งทรัพยากรธรรมชาติและโบราณคดี

1.4 จัดการประชุมหมู่บ้าน ครั้งที่ 1 เพื่อชี้แจงแนวทางการดำเนินงานสำรวจและเก็บรวบรวมข้อมูลทรัพยากรท้องถิ่นในบ้านหนองหอยน้อย หมู่ที่ 1 ตำบลนาคู่ อำเภอนาแก จังหวัดนครพนม

2. การศึกษาข้อมูลจากเอกสารและบุคคล ผู้ศึกษาได้ค้นคว้าหาความรู้จากเอกสารทางวิชาการ ตำรา และข้อมูลจากบุคคลในพื้นที่เพื่อให้เกิดความชัดเจนและมั่นใจ เพื่อความมั่นใจในการรวบรวมข้อมูลสำหรับเป็นฐานข้อมูลของชุมชนต่อไป

3. การศึกษาและสำรวจข้อมูลเบื้องต้นในพื้นที่เป้าหมาย องค์การบริหารส่วนตำบลนาคู่ ได้เข้าไปในพื้นที่เพื่อรวบรวมข้อมูลเบื้องต้นของพื้นที่และเพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์การศึกษาให้แก่ผู้เกี่ยวข้องได้รับทราบ ตลอดจนได้ติดต่อประสานงานกับผู้นำชุมชนในหมู่บ้าน ผู้รู้ ผู้เฒ่าผู้แก่ที่เกี่ยวข้อง เพื่อสร้างความเข้าใจและขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลตามประเด็นที่จะทำการศึกษา

บทที่ 4 ผลการศึกษา

ชื่อหมู่บ้าน บ้านหนองหอยน้อย

ชื่อหมู่บ้าน (ที่ชาวบ้านเรียก) บ้านหนองหอยน้อย

ที่ตั้ง หมู่ที่ 1 ตำบลนาคู อำเภอนาแก จังหวัดนครพนม เส้นทางหลวงหมายเลข 2033

พิกัดทางภูมิศาสตร์ (ตำแหน่งหมู่บ้าน/ชุมชน/แขวง)

ละติจูด (Latitude) 16.979021N ลองจิจูด (Longitude) 104.518483E

แผนที่สังเขปของหมู่บ้าน/ชุมชน/แขวง

มาตราส่วน 1:4000

ภาพที่ 1 แผนที่สังเขปของหมู่บ้าน บ้านหนองหอยน้อย หมู่ที่ 1 ตำบลนาคู อำเภอนาแก จังหวัดนครพนม

จำนวนประชากร (ประจำปี 2566)

หมู่ที่ 1 จำนวน 233 ครัวเรือน

จำนวนประชากร	866	คน	ชาย	475	คน	หญิง	391	คน
0 – 14 ปี	140	คน	ชาย	83	คน	หญิง	57	คน
15 – 25 ปี	150	คน	ชาย	91	คน	หญิง	59	คน
26 – 49 ปี	325	คน	ชาย	181	คน	หญิง	144	คน
50 – 59 ปี	141	คน	ชาย	70	คน	หญิง	71	คน
60 ปีขึ้นไป	110	คน	ชาย	50	คน	หญิง	60	คน

ข้อมูลสถานศึกษาที่เปิดให้บริการ

ระดับอนุปริญา 1 แห่ง

สถานศึกษา

ชื่อสถานศึกษา วิทยาลัยการอาชีพนาแก

ชื่อผู้อำนวยการสถานศึกษา/ หัวหน้าสถานศึกษา ว่าที่ร้อยตรีพงศ์อนันต์ เปลี่ยนเอก

จำนวนครู 42 คน จำนวนนักเรียน 638 คน นักเรียนชาย 425 คน นักเรียนหญิง 213 คน

การประกอบอาชีพด้านเกษตรกรรม และด้านอุตสาหกรรม

ด้านเกษตรกรรม

ด้านเกษตรกรรมพื้นที่ทำนา 2,190 ไร่ จำนวน 120 ครัวเรือน

ภาพที่ 2 การประกอบอาชีพด้านเกษตรกรรม ทำนา

พื้นที่ทำสวน จำนวน 8 ไร่ จำนวน 2 ครัวเรือน ได้แก่ ยางพารา จำนวน 8 ไร่

ภาพที่ 3 การประกอบอาชีพด้านเกษตรกรรม ทำสวนยางพารา

ปศุสัตว์ จำนวนสัตว์ในพื้นที่โดยรวม (กรณีมากกว่า 5 ชนิดที่กำหนด สามารถเพิ่มข้อมูลได้ตามจริง)

โค	42	ตัว	กระบือ	17	ตัว
สุกร	20	ตัว	เป็ด	72	ตัว
ไก่	680	ตัว	อื่น ๆ	-	ตัว

ภาพที่ 4 การประกอบอาชีพด้านเกษตรกรรม ปศุสัตว์

การประกอบอาชีพด้านพาณิชย์

บริษัท	1	แห่ง	ร้านค้าต่าง ๆ	10	แห่ง
โรงสีข้าว	1	แห่ง	อื่น ๆ	-	แห่ง

ร้านค้าที่ 1 นางอรประภา ศรีบุญเรือง

ร้านค้าที่ 2 นางจิตาภา เชื้อคำเพ็ง

โรงสีข้าว นางสมพิท ชมพูทอง

ภาพที่ 5 แสดงการพาณิชย์ในชุมชน

สภาพภูมิประเทศและสังคมพืช

สภาพภูมิประเทศ เป็นที่ราบลุ่มแม่น้ำ

สังคมพืช เป็นพืชที่พบกระจายโดยทั่วไป อาทิ มะม่วง กระจิน อ้อย ยางพารา สะเดา ไม้ประดู่ ขนุน ลำไย กัลย มะละกอ ขนุน เป็นต้น

ลักษณะดิน กลุ่มดินชุดที่ 6 ลักษณะเด่น เป็นดินเหนียว ลูกรัง สีนํ้าตาลปนเหลืองหรือสีนํ้าตาล ปฏิกริยาดินเป็นกรด การระบายน้ำดีปานกลาง ความอุดมสมบูรณ์ค่อนข้างต่ำ

แหล่งน้ำธรรมชาติและแหล่งน้ำชลประทาน

แหล่งน้ำธรรมชาติ

หนอง ชื่อ หนองแซง

พิกัดทางภูมิศาสตร์ (ตำแหน่งหนอง)

ละติจูด (Latitude)..16.971730N ลองจิจูด (Longitude) 104.520532E

ขนาด ความกว้าง 0.80 กิโลเมตร ความยาว 157 กิโลเมตร

มีน้ำตลอดปี มีน้ำเป็นฤดูกาล

ภาพที่ 6 แสดงภาพหนองแซง

หนอง ชื่อ หนองหัวโค้ง

พิกัดทางภูมิศาสตร์ (ตำแหน่งหนอง)

ละติจูด (Latitude) 16.5751882N ลองจิจูด (Longitude) 104.316318E

ขนาด ความกว้าง 0.10 กิโลเมตร ความยาว 0.08 กิโลเมตร

มีน้ำตลอดปี

มีน้ำเป็นฤดูกาล

ภาพที่ 7 แสดงภาพหนองหัวโค้ง

หนอง ชื่อ หนองแคน

พิกัดทางภูมิศาสตร์ (ตำแหน่งหนอง)

ละติจูด (Latitude) 16.966392N ลองจิจูด (Longitude) 104.518564E

ขนาดความกว้าง 0.024 กิโลเมตร ความยาว 0.10 กิโลเมตร

มีน้ำตลอดปี มีน้ำเป็นฤดูกาล

ภาพที่ 8 แสดงภาพหนองแคน

แม่น้ำ ชื่อ ลำน้ำก่า

พิกัดทางภูมิศาสตร์ (ตำแหน่งแม่น้ำ)

ละติจูด (Latitude) 16.963841N ลองจิจูด (Longitude) 104.518558E

ขนาด ความกว้าง 40 กิโลเมตร ความยาว 250 กิโลเมตร

มีน้ำตลอดปี มีน้ำเป็นฤดูกาล

ภาพที่ 9 แสดงภาพลำน้ำก่า

คลองชลประทาน (คลองส่งน้ำ) ชื่อ คลองชลประทานตามโครงการสถานีสูบน้ำด้วยไฟฟ้า บ.หนองหอยน้อย หมู่ที่ 1 ตำบลนาคู อำเภอนาแก จังหวัดนครพนม

พิกัดทางภูมิศาสตร์ (ตำแหน่งคลองชลประทาน)

ละติจูด (Latitude) 16.963838N ลองจิจูด (Longitude) 104.518533E

ขนาด ความกว้าง 0.025 กิโลเมตร ความยาว 0.50 กิโลเมตร

มีน้ำตลอดปี มีน้ำเป็นฤดูกาล

ภาพที่ 10 แสดงภาพคลองชลประทาน (คลองส่งน้ำ) คลองชลประทานตามโครงการสถานีสูบน้ำด้วยไฟฟ้า บ้านหนองหอยน้อย หมู่ที่ 1 ตำบลนาคู อำเภอนาแก จังหวัดนครพนม

ปริมาณและคุณภาพน้ำ

ปริมาณน้ำฝน

- ปริมาณน้ำฝนเฉลี่ยต่อปี 2,000 มิลลิเมตร
- ปริมาณน้ำฝนเฉลี่ยสูงสุดต่อปี 2,000 มิลลิเมตร ช่วงเดือน พฤษภาคม – เดือน ตุลาคม
- ปริมาณน้ำฝนเฉลี่ยต่ำสุดต่อปี 0 มิลลิเมตร ช่วงเดือน พฤศจิกายน – เดือน เมษายน

ปริมาณความต้องการใช้น้ำเปรียบเทียบกับปริมาณน้ำที่มีในพื้นที่

- เพียงพอตลอดปี
- น้ำแห้ง ในช่วงเดือน พฤศจิกายน – เดือน มิถุนายน ของทุกปี
- น้ำท่วม ในช่วงเดือน สิงหาคม – เดือน กันยายน

คุณภาพของน้ำ

- ปนเปื้อนโลหะหนัก
- ปนเปื้อนจุลินทรีย์
- น้ำสะอาดไม่มีปัญหาการปนเปื้อน

อุณหภูมิ

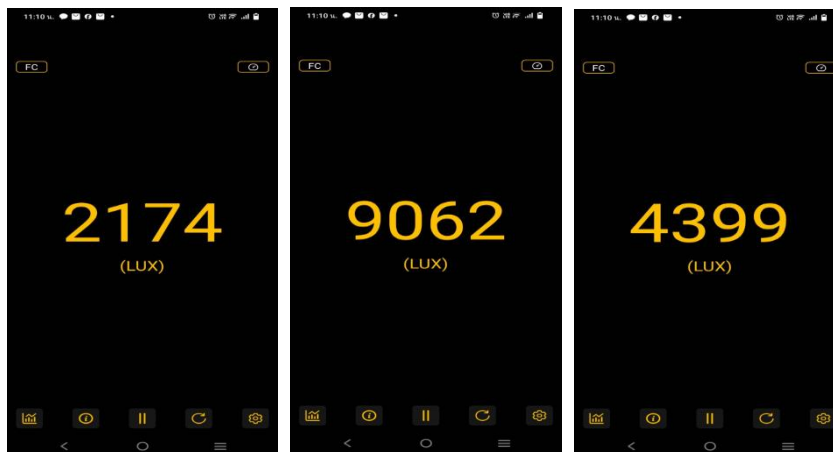
เช้า	26	องศาเซลเซียส
เที่ยง	35	องศาเซลเซียส
เย็น	30	องศาเซลเซียส
สูงสุด	36	องศาเซลเซียส
ต่ำสุด	25	องศาเซลเซียส

ภาพที่ 11 แสดงอุณหภูมิ

ความเข้มแสง

เช้า	2174 ลักซ์
เที่ยง	9062 ลักซ์
เย็น	4399 ลักซ์

ภาพที่ 12 ภาพแสดงการวัดความเข้มแสง

สรุปข้อมูลประวัติหมู่บ้าน

เมื่อปีอัฐศก จ.ศ. 1158 (พ.ศ. 2339) พยาศรีเมืองใหม่เป็นพระราชนัดดาของพระเจ้าชัยราชสุริยวงค์เจ้าเมืองจำปาสัก ได้รับแต่งตั้งเป็นเจ้าเมืองนครพนม จากพระเจ้าอินทรวงค์เจ้าเมืองเวียงจันทน์ทำให้ ท้าวกิ่งหงษา ท้าวคำสาย ท้าวจุลฉนิ บุตรเจ้าเมืองนครพนมคนเก่าไม่พอใจ จึงได้ช่องสุ่มผู้คนไม่ยอม สวามิภักดิ์ต่อเจ้าเมืองเวียงจันทน์ โดยแต่งตั้งให้พระสุโมเป็นแม่ทัพไปปราบเมืองนพศก พ.ศ. 2541 กลุ่มของนายโคตร นายเครือ นายบุญมาฯ ไปตั้งบ้านเรือนอยู่บ้านฮ้างหนองกุ้ง ต่อมา พ.ศ. 2542 คนทั้ง 3 กลุ่ม ตกลงกันว่าควรย้ายบ้านเรือนมาอยู่ร่วมกัน พอตกลงกันแล้วก็ย้ายบ้านมารวมกัน ณ บ้านหนองหอย น้อยในปัจจุบัน

**แบบบันทึกข้อมูลประวัติหมู่บ้าน ชุมชน แขวง
ประวัติหมู่บ้าน**

ชื่อหมู่บ้าน บ้านหนองหอยน้อย

ที่ตั้งหมู่ที่ 1 ตำบลนาคู อำเภอนาแก จังหวัดนครพนม

บันทึกข้อมูล ประวัติหมู่บ้าน

พ.ศ. 2430 มีการเลือกตั้งผู้ใหญ่บ้าน คือ นายหอม สมบัติ เป็นผู้ใหญ่บ้านหนองหอยน้อย ขึ้นตรงต่อตำบลพระซอง ต่อมาสมัยผู้ใหญ่บ้านเชียงธรรม ได้ตั้งเป็นหมู่ที่ 1 ตำบลนาคู มาจนถึงปัจจุบัน

ผู้ให้ข้อมูล (คนที่ 1)

ชื่อ - สกุล นางโค เชื้อคำเพ็ง อายุ 92 ปี อาชีพ แม่บ้าน

ชื่อหมู่บ้าน บ้านหนองหอยน้อย

ที่อยู่บ้านเลขที่ 159 หมู่ที่ 1 ตำบลนาคู อำเภอนาแก จังหวัดนครพนม

แบบบันทึกข้อมูลประวัติหมู่บ้าน ชุมชน แขวง

สรุปข้อมูลวิถีชีวิตหมู่บ้าน

ตื่นเช้าทำกิจวัตรประจำวัน หนึ่งข้าวทำกับข้าว ออกเลี้ยงวัวเลี้ยงควาย ตักบาตรหน้าบ้าน เข้าวัดทำบุญทุกวันพระ ช่างกลางวันทำงานบ้าน ทอผ้า ทำงานต่างๆประจำวัน ในช่วงกลางเดือนประชุมหมู่บ้าน ทำความสะอาดพัฒนาหมู่บ้าน ทำบุญประจำวันสำคัญต่างๆ เช่น บุญผะเหวด บุญห่อข้าวประดับดิน บุญห่อข้าวสาก

แบบบันทึกข้อมูลวิถีชีวิตรายบุคคล

ข้อพิจารณา (กิจวัตรประจำวัน การประกอบอาชีพ ขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรม ฯลฯ)

วิถีชีวิตประจำวัน

- ช่วงเช้าไปทำบุญที่วัด บุญใส่บาตร ฟังธรรมเทศนา
- ทำงานบ้าน ทอผ้า
- หุงหาอาหาร ทำกับข้าว รับประทานอาหารร่วมกัน

วิถีชีวิตรอบสัปดาห์

- ทำบุญใส่บาตร สำหรับทุกวันพระจะไปทำบุญที่วัด ส่วนวันธรรมดาจะทำบุญตักบาตรที่หน้าบ้าน

ของตน

วิถีชีวิตรอบเดือน

- ประชุมกลุ่ม ประชุมประจำเดือนของหมู่บ้าน
- พัฒนาหมู่บ้าน ตัดหญ้า กิ่งไม้ เก็บเศษขยะ

วิถีชีวิตรอบปี

- ทำบุญตามประเพณี บุญปีใหม่ บุญประทายเป็นปลีอก กฐิน บุญผะเหวด บุญห่อข้าวประดับดิน บุญข้าวสาก บุญตามประเพณีฮีตสิบสองคลองสิบสี่

ผู้ให้ข้อมูล (คนที่ 1)

ชื่อ - สกุล นางทองใส เชื้อคำเพ็ง อายุ 66 ปี อาชีพ เกษตรกรรม

ชื่อหมู่บ้าน บ้านหนองหอยน้อย

ที่อยู่บ้านเลขที่ 2 หมู่ที่ 1 ตำบลนาคู อำเภอนาแก จังหวัดนครพนม

แบบบันทึกข้อมูลวิถีชีวิตรายบุคคล

ข้อพิจารณา (กิจวัตรประจำวัน การประกอบอาชีพ ขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรม ฯลฯ)

วิถีชีวิตรอบวัน

- ทำบุญตักบาตรช่วงเช้า ไปวัดทำบุญตามประเพณี

วิถีชีวิตรอบสัปดาห์

- ทำบุญตักบาตรช่วงเช้า
- ทำนาช่วงสายเป็นต้นไปจนกระทั่งเย็น

วิถีชีวิตรอบเดือน

- มีการประชุมประจำเดือนของผู้ใหญ่บ้าน
- พัฒนาและทำความสะอาดหมู่บ้าน

วิถีชีวิตรอบปี

- ทำบุญปีใหม่ ทำบุญผะเหวด ทำบุญกฐิน บุญเข้าพรรษา ออกพรรษา บุญตามประเพณีฮีตสิบสองคลองสิบสี่

ผู้ให้ข้อมูล (คนที่ 2)

ชื่อ – สกุล นายวิไล เชื้อคำเพ็ง อายุ 69 ปี อาชีพ ค้าขาย

ชื่อหมู่บ้าน บ้านหนองหอยน้อย

ที่อยู่บ้านเลขที่ 147 หมู่ที่ 1 ตำบลนาคู อำเภอนาแก จังหวัดนครพนม

แบบบันทึกวิถีชีวิตหมู่บ้าน

ชื่อหมู่บ้าน บ้านหนองหอยน้อย

ที่ตั้งหมู่ที่ 1 ตำบลนาคู อำเภอนาแก จังหวัดนครพนม

วิถีหมู่บ้าน

ข้อพิจารณา (กิจวัตรประจำวัน การประกอบอาชีพ ขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรม ฯลฯ)

1. เดือนมกราคม

- ตักบาตร ทำบุญปีใหม่ สู่ขวัญผู้สูงอายุ ผูกแขน

2. เดือนกุมภาพันธ์

- เลี้ยงผี หมอเหยา เหยาเพื่อรักษาโรค เปิดประตูเล่า ขึ้น 3 คำเดือน 3 สู่ขวัญข้าว เลี้ยงแม่พระธรณี แม่โพสพ บุญกองข้าว สู่ขวัญข้าว ผูกแขนวัวควาย

3. เดือนมีนาคม

- บุญผะเหวด บุญมหาชาติ ล้างบ้าน

4. เดือนเมษายน

- บุญสงกรานต์ แห่งพระประธาน รดน้ำดำหัวผู้สูงอายุ แห่งดอกไม้

5. เดือนพฤษภาคม

- เลี้ยงปู่ตา ขึ้น 2 คำเดือน 6 บุญวิสาขบูชา

6. เดือนมิถุนายน

-

7. เดือนกรกฎาคม

- บุญวันอาสาฬหบูชา บุญเข้าพรรษา ทำบุญวันเฉลิมพระชนมพรรษาพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ร.10

8. เดือนสิงหาคม

- บุญห่อข้าวประดับดิน ห่อข้าวน้อย ห่อข้าวใหญ่

9. เดือนกันยายน

- บุญห่อข้าวสาก ห่อข้าวทิพย์ แต่งพาวัวเวลา 01.00 น. ขึ้น 15 คำเดือน 10 ไปวัดห่อข้าวสาก

10. เดือนตุลาคม

- บุญออกพรรษา ตั้งกองบุญ ทำบุญตักบาตร ตักบาตรเทโวโรหนะ บุญกฐิน

11. เดือนพฤศจิกายน

- บุญลอยกระทงบุญไหว้แม่ น้ำคงคา

12. เดือนธันวาคม

- ทำบุญตักบาตร วันคล้ายวันพระราชสมภพรัชกาลที่ 9

ภาพที่ 13 ภาพแสดงวิถีชีวิตหมู่บ้าน

การสำรวจและการเก็บข้อมูลการใช้ประโยชน์ของพืชในท้องถิ่น บ้านหนองหอยน้อย หมู่ที่ 1 ตำบลนาคู่อำเภอนาแก จังหวัดนครพนม ในปีงบประมาณ 2566 พบพืช 10 ชนิด จำนวน 12 ต้น คือ พุดวาสนา กระถิน หมากพิลา (ทับทิม) การเวก ยอ พริก มะอึก (มะเขือขุ่น) ลำไย หมากหุง (มะละกอ) โดยมีข้อมูลพืช ดังนี้

1. ชื่อชนิดพืช พุด

ชื่อวิทยาศาสตร์ *Tabernaemontana pandacaqui* Lam. วงศ์ APOCYNACEAE

รหัสพรรณไม้ 8-6480705-01-192/1 ลักษณะวิสัย ไม้พุ่ม

ลักษณะเด่นของพืช ไม้พุ่ม ทุกส่วนมีน้ำยางสีขาว ใบเรียงตรงข้ามจับตั้งฉาก ใบเดี่ยว ปลายใบเรียวแหลม ดอกช่อสีขาว

บริเวณที่พบ บ้านเลขที่ 75 หมู่ 1 บ้านหนองหอยน้อย ตำบลนาคู่อำเภอนาแก จังหวัดนครพนม
ชื่อหมู่บ้าน บ้านหนองหอยน้อย

พิกัดทางภูมิศาสตร์ (ตำแหน่งพรรณไม้)

ละติจูด (Latitude) 16.979720N ลองจิจูด (Longitude) 104.518995E

อายุประมาณ 5 ปี เส้นรอบวงลำต้น 0.30 เมตร ความสูง 3 เมตร

สถานภาพ เป็นพืชที่พบทั่วไป จำนวนที่พบ (ต้น) 1

ความสำคัญของพืช ไม้ดอก

เจ้าของพืช

ชื่อ - สกุล นางฤดี ศรีแสน อายุ 45 ปี อาชีพ เกษตรกรรม

ชื่อหมู่บ้าน บ้านหนองหอยน้อย

ที่อยู่บ้านเลขที่ 75 หมู่ที่ 1 ตำบลนาคู่อำเภอนาแก จังหวัดนครพนม

ผู้ให้ข้อมูล

ชื่อ - สกุล นางฤดี ศรีแสน อายุ 45 ปี อาชีพ เกษตรกรรม

ชื่อหมู่บ้าน บ้านหนองหอยน้อย

ที่อยู่บ้านเลขที่ 75 หมู่ที่ 1 ตำบลนาคู่อำเภอนาแก จังหวัดนครพนม

ภาพประกอบ

ลักษณะวิสัย

ลำต้น

ใบ

ดอก

ภาพที่ 14 (ต้น) พุด รหัสพรรณไม้ 8-6480705-01-192/ 1

2. ชื่อชนิดพืช วาสนา

ชื่อวิทยาศาสตร์ *Dracaena fragrans* (L) วงศ์ ASPARAGACEAE

รหัสพรรณไม้ 8-6480705-01-193/1 ลักษณะวิสัย ไม้ต้น

ลักษณะเด่นของพืช ลำต้นกลมจะไม่มีกิ่งก้านสาขา แต่จะมีข้อติด ๆ กัน ผิวเปลือกลำต้นเป็นสีน้ำตาล ใบเรียงเวียนสลับที่ปลายยอด ใบเดี่ยว รูปหอกเรียวยาว

บริเวณที่พบ บ้านเลขที่ 157 หมู่ 1 บ้านหนองหอยน้อย ตำบลนาคู อำเภอนาแก จังหวัดนครพนม

ชื่อหมู่บ้าน/ชุมชน/แขวง บ้านหนองหอยน้อย

พิกัดทางภูมิศาสตร์ (ตำแหน่งพรรณไม้)

ละติจูด (Latitude) 16.979244N ลองจิจูด (Longitude) 104.518785E

อายุประมาณ 5 ปี เส้นรอบวงลำต้น 0.13 เมตร ความสูง 2 เมตร

สถานภาพ เป็นพืชที่พบทั่วไป จำนวนที่พบ (ต้น) 1

การใช้ประโยชน์ในท้องถิ่น (ระบุส่วนที่ใช้และวิธีการใช้)

ยารักษาโรค ใช้กับคน

ใบ – แก้อาการปวดท้อง

ราก – ใช้บรรเทาอาการปวดในการคลอดบุตร

ความสำคัญของพืช ไม้ดอกไม้ประดับ

เจ้าของพืช

ชื่อ – สกุล นางเพง ราชชัย อายุ 50 ปี อาชีพ เกษตรกรรม

ชื่อหมู่บ้าน บ้านหนองหอยน้อย

ที่อยู่บ้านเลขที่ 157 หมู่ที่ 1 ตำบลนาคู อำเภอนาแก จังหวัดนครพนม

ผู้ให้ข้อมูล

ชื่อ – สกุล นางเพง ราชชัย อายุ 50 ปี อาชีพ เกษตรกรรม

ชื่อหมู่บ้าน บ้านหนองหอยน้อย

ที่อยู่บ้านเลขที่ 157 หมู่ที่ 1 ตำบลนาคู อำเภอนาแก จังหวัดนครพนม

ภาพประกอบ

ลักษณะวิสัย

ลำต้น

ใบ

3. ชื่อชนิดพืช กระจง

ชื่อวิทยาศาสตร์ *Acacia Farnesiana* (L.) วงศ์ FABACEAE

รหัสพรรณไม้ 8-6480705-01-194/ 1 ลักษณะวิสัย ไม้พุ่ม

ลักษณะเด่นของพืช เปลือกต้นมีสีเทา มีปุ่มนูน ใบประกอบแบบขนนก 2 ชั้น ดอกสีขาวเป็นช่อ
แบบกระจุกแน่นออกตามง่ามใบ

บริเวณที่พบ บ้านเลขที่ 123 หมู่ 1 บ้านหนองหอยน้อย ตำบลนาคู อำเภอนาแก จังหวัดนครพนม

ชื่อหมู่บ้าน บ้านหนองหอยน้อย

พิกัดทางภูมิศาสตร์ (ตำแหน่งพรรณไม้)

ละติจูด (Latitude) 16.980198N ลองจิจูด (Longitude) 104.518236E

อายุประมาณ 1 ปี เส้นรอบวงลำต้น 0.01 เมตร ความสูง 0.70 เมตร

สถานภาพ เป็นพืชที่พบทั่วไป จำนวนที่พบ (ต้น) 1

การใช้ประโยชน์ในท้องถิ่น (ระบุส่วนที่ใช้และวิธีการใช้)

อาหาร

ยอดอ่อน – นำมารับประทานเป็นผัก

ฝักอ่อนและเมล็ด – รับประทานเป็นผัก

ยารักษาโรค ใช้กับคน

ยอดอ่อน – ลดน้ำตาลในเลือด ลดความดันโลหิต

ความสำคัญของพืช พืชผักพื้นเมือง ผักสวนครัว

เจ้าของพืช

ชื่อ – สกุล นายชาย เชื้อคำเพ็ง อายุ 57 ปี อาชีพ เกษตรกรรม

ชื่อหมู่บ้าน บ้านหนองหอยน้อย

ที่อยู่บ้านเลขที่ 123 หมู่ที่ 1 ตำบลนาคู อำเภอนาแก จังหวัดนครพนม

ผู้ให้ข้อมูล

ชื่อ – สกุล นายชาย เชื้อคำเพ็ง อายุ 57 ปี อาชีพ เกษตรกรรม

ชื่อหมู่บ้าน บ้านหนองหอยน้อย

ที่อยู่บ้านเลขที่ 123 หมู่ที่ 1 ตำบลนาคู อำเภอนาแก จังหวัดนครพนม

ภาพประกอบ

ลักษณะวิสัย

ลำต้น

ใบ

ดอก

ภาพที่ 16 (ต้น) กระถิน รหัสพรรณไม้ 886480705-01-194/ 1

4. ชื่อชนิดพืช หมากพิลา (ทับทิม)

ชื่อวิทยาศาสตร์ *Punica granatum* L. วงศ์ LYTHRACEAE

รหัสพรรณไม้ 8-6480705-01-195/1 ลักษณะวิสัย ไม้พุ่ม

ลักษณะเด่นของพืช เปลือกลำต้นสีเทา ส่วนที่เป็นกิ่งหรือยอดอ่อนจะเป็นเหลี่ยม หรือมีหนามแหลม ใบมีลักษณะวงรียาว โคนใบมน แคบ

บริเวณที่พบ บ้านเลขที่ 60 หมู่ 1 บ้านหนองหอยน้อย ตำบลนาคู อำเภอนาแก จังหวัดนครพนม

ชื่อหมู่บ้าน บ้านหนองหอยน้อย

พิกัดทางภูมิศาสตร์ (ตำแหน่งพรรณไม้)

ละติจูด (Latitude) 16.979700N ลองจิจูด (Longitude) 104.518893E

อายุประมาณ 5 ปี เส้นรอบวงลำต้น 0.18 เมตร ความสูง 3 เมตร

สถานภาพ เป็นพืชที่พบทั่วไป จำนวนที่พบ (ต้น) 1

การใช้ประโยชน์ในท้องถิ่น (ระบุส่วนที่ใช้และวิธีการใช้)

อาหาร

ผลสุก รับประทานเป็นผลไม้

ยารักษาโรค ใช้กับคน

เปลือก ต้น ราก ต้มดื่มช่วยขับพยาธิตัวตืด ตัวกลม

ความสำคัญของพืช พืชไม่ผล

เจ้าของพืช

ชื่อ - สกุล นายดี พ่อแก้ว อายุ 65 ปี อาชีพ พ่อบ้าน

ชื่อหมู่บ้าน บ้านหนองหอยน้อย

ที่อยู่บ้านเลขที่ 60 หมู่ที่ 1 ตำบลนาคู อำเภอนาแก จังหวัดนครพนม

ผู้ให้ข้อมูล

ชื่อ - สกุล นายดี พ่อแก้ว อายุ 65 ปี อาชีพ พ่อบ้าน

ชื่อหมู่บ้าน บ้านหนองหอยน้อย

ที่อยู่บ้านเลขที่ 60 หมู่ที่ 1 ตำบลนาคู อำเภอนาแก จังหวัดนครพนม

ภาพประกอบ

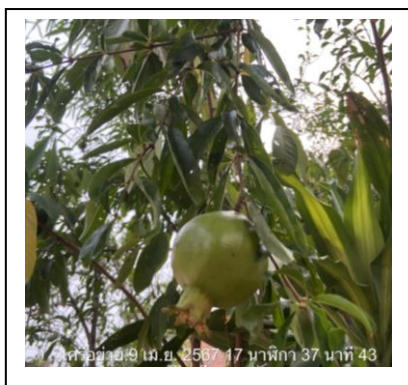
ลักษณะวิสัย

ลำต้น

ใบ

ดอก

ผล

ภาพที่ 17 (ต้น) ทับทิมพรรณไม้ 8-6480705-01-195/ 1

5. ชื่อชนิดพืช การเวก

ชื่อวิทยาศาสตร์ *Artabotrys hexapetalus* (L.f.) วงศ์ ANNONACEAE

รหัสพรรณไม้ 8-6480705-01-196/1 ลักษณะวิสัย ไม้เลื้อย

ลักษณะเด่นของพืช ไม้เลื้อยเถาเนื้อแข็ง ลักษณะต้น ใบ ดอกและผลคล้ายกระดังงา ต่างกันที่
การเวกมีขนอยู่ทั่วไปตามกิ่ง ก้านและใบ

บริเวณที่พบ บ้านเลขที่ 36 หมู่ 1 บ้านหนองหอยน้อย ตำบลนาคู อำเภอนาแก จังหวัดนครพนม

ชื่อหมู่บ้าน บ้านหนองหอยน้อย

พิกัดทางภูมิศาสตร์ (ตำแหน่งพรรณไม้)

ละติจูด (Latitude) 16.979963N ลองจิจูด (Longitude) 104.518998N

อายุประมาณ 6 ปี เส้นรอบวงลำต้น 0.35 เมตร ความสูง 6 เมตร

สถานภาพ เป็นพืชที่พบทั่วไป จำนวนที่พบ (ต้น) 1

การใช้ประโยชน์ในท้องถิ่น (ระบุส่วนที่ใช้และวิธีการใช้)

ความเกี่ยวข้องกับความเชื่อทางศาสนา

ดอก - นำมาร้อยมาลัยถวายพระ

ความสำคัญของพืช ไม้ดอก ไม้ประดับ

เจ้าของพืช

ชื่อ - สกุล นายบรรเลง จันโทวาส อายุ 65 ปี อาชีพ เกษตรกรรม

ชื่อหมู่บ้าน บ้านหนองหอยน้อย

ที่อยู่บ้านเลขที่ 36 หมู่ที่ 1 ตำบลนาคู อำเภอนาแก จังหวัดนครพนม

ผู้ให้ข้อมูล

ชื่อ - สกุล นายบรรเลง จันโทวาส อายุ 65 ปี อาชีพ เกษตรกรรม

ชื่อหมู่บ้าน บ้านหนองหอยน้อย

ที่อยู่บ้านเลขที่ 36 หมู่ที่ 1 ตำบลนาคู อำเภอนาแก จังหวัดนครพนม

ภาพประกอบ

ลักษณะวิสัย

ลำต้น

ใบ

ภาพที่ 18 (ต้น) การเวก รหัสพรรณไม้ 8-6480705-01-196/1

6. ชื่อชนิดพืช ทับทิม

ชื่อวิทยาศาสตร์ *Punica granatum* L. วงศ์ LYTHRACEAE

รหัสพรรณไม้ 8-6480705-01-194/2 ลักษณะวิสัย ไม้พุ่ม

ลักษณะเด่นของพืช กิ่งก้านเล็ก แผ่กิ่งก้าน มีผลทรงกลม เนื้อขาว มีเมล็ดเล็ก ๆ

บริเวณที่พบ บ้านเลขที่ 1 หมู่ 1 บ้านหนองหอยน้อย ตำบลนาคู อำเภอนาแก จังหวัดนครพนม

ชื่อหมู่บ้าน บ้านหนองหอยน้อย

พิกัดทางภูมิศาสตร์ (ตำแหน่งพรรณไม้)

ละติจูด (Latitude) 16.980773N ลองจิจูด (Longitude) 104.518366E

อายุประมาณ 4 ปี เส้นรอบวงลำต้น 0.30 เมตร ความสูง 4 เมตร

สถานภาพ เป็นพืชที่พบทั่วไป จำนวนที่พบ (ต้น) 1

การใช้ประโยชน์ในท้องถิ่น (ระบุส่วนที่ใช้และวิธีการใช้)

อาหาร

ผลสุก รับประทานเป็นผลไม้ หรือทำน้ำผลไม้

ยารักษาโรค ใช้กับคน

ผล รับประทานช่วยบรรเทาโรคหัวใจ ลดความดันโลหิตสูง

ความสำคัญของพืช พืชไม้ผล, พืชเครื่องดื่ม และพืชเครื่องเทศ

เจ้าของพืช

ชื่อ - สกุล นางล้อม ยตะโคตร อายุ 62 ปี อาชีพ พ่อบ้าน

ชื่อหมู่บ้าน บ้านหนองหอยน้อย

ที่อยู่บ้านเลขที่ 1 หมู่ที่ 1 ตำบลนาคู อำเภอนาแก จังหวัดนครพนม

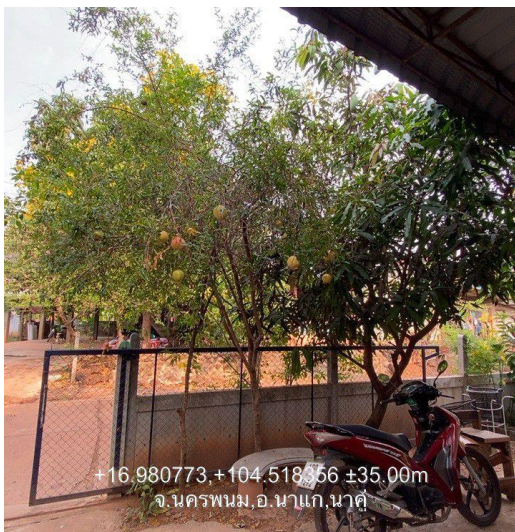
ผู้ให้ข้อมูล

ชื่อ - สกุล นางล้อม ยตะโคตร อายุ 62 ปี อาชีพ พ่อบ้าน

ชื่อหมู่บ้าน บ้านหนองหอยน้อย

ที่อยู่บ้านเลขที่ 1 หมู่ที่ 1 ตำบลนาคู อำเภอนาแก จังหวัดนครพนม

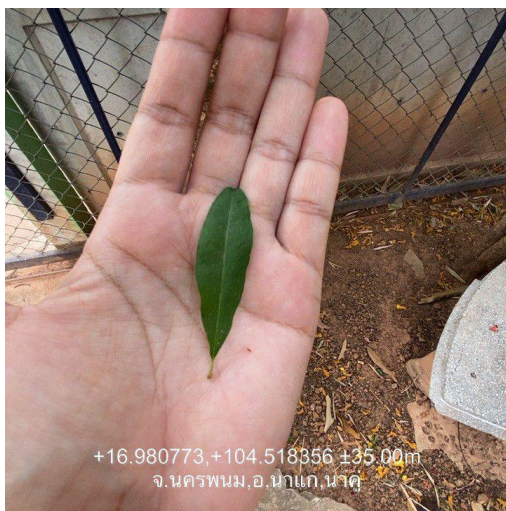
ภาพประกอบ

ลักษณะวิสัย

ลำต้น

ใบ

ผล

ภาพที่ 19 (ต้น) ทับทิม รหัสพรรณไม้ 8-6480705-01-194/ 2

7. ชื่อชนิดพืช ยอ

ชื่อวิทยาศาสตร์ *Morinda citrifolia* L. วงศ์ RUBIACEAE

รหัสพรรณไม้ 8-6480705-01-196/1 ลักษณะวิสัย ไม้ต้น

ลักษณะเด่นของพืช เป็นไม้ยืนต้น ต้นสีเหลือง เปลือกต้นเรียบ ใบสีเขียวเข้ม ออกเป็นช่อ ฐานดอกตัดกันแน่นเป็นทรงกลม ผลยาวรี เมื่ออ่อนมีสีเขียว ผลสุกมีสีเหลือง มีเนื้อนุ่ม กลิ่นแรง

บริเวณที่พบ บ้านเลขที่ 65 หมู่ 1 บ้านหนองหอยน้อย ตำบลนาคู อำเภอนาแก จังหวัดนครพนม

ชื่อหมู่บ้าน บ้านหนองหอยน้อย

พิกัดทางภูมิศาสตร์ (ตำแหน่งพรรณไม้)

ละติจูด (Latitude) 16.980628N ลองจิจูด (Longitude) 104.518997E

อายุประมาณ 3 ปี เส้นรอบวงลำต้น 0.48 เมตร ความสูง 5 เมตร

สถานภาพ เป็นพืชที่พบทั่วไป จำนวนที่พบ (ต้น) 1

การใช้ประโยชน์ในท้องถิ่น (ระบุส่วนที่ใช้และวิธีการใช้)

อาหาร

ใบอ่อน นำมาลวกรับประทานกับน้ำพริก แกงจืดหรือใช้ในการทำห่อหมก

ผลสุก นำมารับประทานกับพริกเกลือ

ยารักษาโรค ใช้กับคน ผล - ลดความดัน ช่วยให้ผ่อนคลายสบาย ป้องกันภูมิแพ้

ความเกี่ยวข้องกับความเชื่อทางศาสนา

เชื่อว่าใบยอเป็นใบไม้มงคล นำมาใช้ในพิธีกรรมทางศาสนาได้

ความสำคัญของพืช พืชผักพื้นเมือง ผักสวนครัว และพืชสมุนไพร

เจ้าของพืช

ชื่อ - สกุล นางสาวหัสดี เชื้อคำเพ็ง อายุ 50 ปี อาชีพ เกษตรกรรม

ชื่อหมู่บ้าน บ้านหนองหอยน้อย

ที่อยู่บ้านเลขที่ 65 หมู่ที่ 1 ตำบลนาคู อำเภอนาแก จังหวัดนครพนม

ผู้ให้ข้อมูล

ชื่อ - สกุล นางสาวหัสดี เชื้อคำเพ็ง อายุ 50 ปี อาชีพ เกษตรกรรม

ชื่อหมู่บ้าน บ้านหนองหอยน้อย

ที่อยู่บ้านเลขที่ 65 หมู่ที่ 1 ตำบลนาคู อำเภอนาแก จังหวัดนครพนม

ภาพประกอบ

ลักษณะวิสัย

ลำต้น

ใบ

ผล

ภาพที่ 20 (ต้น) ยอ รหัสพรรณไม้ 8-6480705-01-196/1

8. ชื่อชนิดพืช พริก

ชื่อวิทยาศาสตร์ *Psydrax nitida* (craib) วงศ์ RUBIACEAE

รหัสพรรณไม้ 8-6480705-01-197/1 ลักษณะวิสัย ไม้พุ่ม

ลักษณะเด่นของพืช เป็นไม้พุ่ม ลำต้นแข็งแรง แตกกิ่งก้าน มีผลเรียวยาวสีเขียว เมื่อสุกมีสีแดง

รสเผ็ด

บริเวณที่พบ บ้านเลขที่ 13 หมู่ 1 บ้านหนองหอยน้อย ตำบลนาคู อำเภอนาแก จังหวัดนครพนม
ชื่อหมู่บ้าน บ้านหนองหอยน้อย

พิกัดทางภูมิศาสตร์ (ตำแหน่งพรรณไม้)

ละติจูด (Latitude) 16.980497N ลองจิจูด (Longitude) 104.518327E

อายุประมาณ 4 ปี เส้นรอบวงลำต้น 0.05 เมตร ความสูง 0.15 เมตร

สถานภาพ เป็นพืชที่พบทั่วไป จำนวนที่พบ (ต้น) 1

การใช้ประโยชน์ในท้องถิ่น (ระบุส่วนที่ใช้และวิธีการใช้)

อาหาร

ผล นำมาประกอบอาหาร เช่น ทำน้ำพริก แกงเผ็ด ประุงอาหารเพื่อเพิ่มรสเผ็ด ลดความ

เป็นต้น

ยารักษาโรคใช้กับคน

ให้วิตามินซีสูง ช่วยขยายหลอดเลือด ดูดซึมอาหารดีขึ้น ขับถ่ายของเสีย

ความสำคัญของพืช พืชผักพื้นเมือง ผักสวนครัว

เจ้าของพืช

ชื่อ - สกุล นางหมอน ไหลล้น อายุ 70 ปี อาชีพ แม่บ้าน

ชื่อหมู่บ้าน บ้านหนองหอยน้อย

ที่อยู่บ้านเลขที่ 13 หมู่ที่ 1 ตำบลนาคู อำเภอนาแก จังหวัดนครพนม

ผู้ให้ข้อมูล

ชื่อ - สกุล นางหมอน ไหลล้น อายุ 70 ปี อาชีพ แม่บ้าน

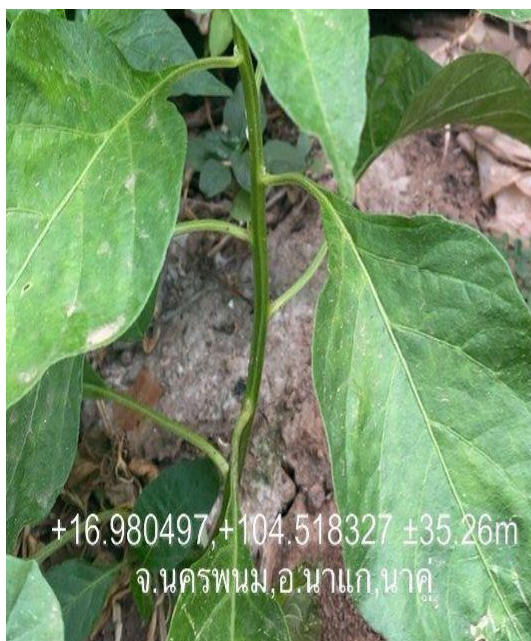
ชื่อหมู่บ้าน บ้านหนองหอยน้อย

ที่อยู่บ้านเลขที่ 13 หมู่ที่ 1 ตำบลนาคู อำเภอนาแก จังหวัดนครพนม

ภาพประกอบ

ลักษณะวิสัย

ลำต้น

ใบ

ภาพที่ 21 (ต้น) พริก รหัสพรรณไม้ 8-6480705-01-197/ 1

9. ชื่อชนิดพืช มะอึก (มะเขือขน)

ชื่อวิทยาศาสตร์ *Merremia gemella* (Burm.F) วงศ์ CONVOLVULACEAE

รหัสพรรณไม้...8-6480705-01-198/1 ลักษณะวิสัย ไม้พุ่ม

ลักษณะเด่นของพืช มีใบเดี่ยวออกเรียงสลับกัน ลักษณะใบเป็นรูปไข่กว้าง โคนใบเว้าหรือตัด
ขอบใบหยักเว้า ขอบใบหยักเว้าเป็นพู มีใบสีเขียว มีขนอ่อนปกคลุมผิวใบด้านบนและด้านล่าง

บริเวณที่พบ บ้านเลขที่ 169 หมู่ 1 บ้านหนองหอยน้อย ตำบลนาคู่อำเภอนาแก จังหวัดนครพนม
ชื่อหมู่บ้าน บ้านหนองหอยน้อย

พิกัดทางภูมิศาสตร์ (ตำแหน่งพรรณไม้)

ละติจูด (Latitude) 16.980527N ลองจิจูด (Longitude) 104.518653E

อายุประมาณ 1 ปี เส้นรอบวงลำต้น 0.05 เมตร ความสูง 0.40 เมตร

สถานภาพ เป็นพืชที่พบทั่วไป จำนวนที่พบ (ต้น) 1

การใช้ประโยชน์ในท้องถิ่น (ระบุส่วนที่ใช้และวิธีการใช้)

อาหาร

ผลดิบ นำมาประกอบอาหาร ใส่ส้มตำ นำมาแกง

ผลสุก นำมารับประทานเป็นของหวาน

ยารักษาโรค ใช้กับคน

ผล เป็นสมุนไพร มีแคลเซียมสูง ธาตุเหล็ก ฟอสฟอรัส วิตามินซี

ความสำคัญของพืช พืชผักพื้นเมือง ผักสวนครัว และ พืชสมุนไพร

เจ้าของพืช

ชื่อ - สกุล นายยุทธนา วงศ์ศรีชา อายุ 45 ปี อาชีพ เกษตรกรรม

ชื่อหมู่บ้าน บ้านหนองหอยน้อย

ที่อยู่บ้านเลขที่ 169 หมู่ที่ 1 ตำบลนาคู่อำเภอนาแก จังหวัดนครพนม

ผู้ให้ข้อมูล

ชื่อ - สกุล นายยุทธนา วงศ์ศรีชา อายุ 45 ปี อาชีพ เกษตรกรรม

ชื่อหมู่บ้าน บ้านหนองหอยน้อย

ที่อยู่บ้านเลขที่ 169 หมู่ที่ 1 ตำบลนาคู่อำเภอนาแก จังหวัดนครพนม

ภาพประกอบ

ลักษณะวิสัย

ลำต้น

ใบ

ดอก

ผล

ภาพที่ 22 (ต้น) มะอึก รหัสพรรณไม้ 8-6480705-01-198/ 1

10. ชื่อชนิดพืช ลำไย

ชื่อวิทยาศาสตร์ *Dimocarpus longan* Lour วงศ์ SAPINDCEAE

รหัสพรรณไม้ 8-6480705-01-025/6 ลักษณะวิสัย ไม้พุ่ม

ลักษณะเด่นของพืช เป็นไม้ยืนต้นขนาดกลาง ลำต้นสีน้ำตาล ออกดอกเป็นช่อ สีขาวครีม ผลทรงกลมเป็นช่อ ผลดิบเปลือกสีน้ำตาลอมเขียว ผลสุกสีน้ำตาล เนื้อมีสีขาวหรือชมพูอ่อน เมล็ดสีดำ

บริเวณที่พบ บ้านเลขที่ 122 หมู่ 1 บ้านหนองหอยน้อย ตำบลนาคู อำเภอนาแก จังหวัดนครพนม

ชื่อหมู่บ้าน บ้านหนองหอยน้อย

พิกัดทางภูมิศาสตร์ (ตำแหน่งพรรณไม้)

ละติจูด (Latitude) 16.980982N ลองจิจูด (Longitude) 104.518966E

อายุประมาณ 10 ปี เส้นรอบวงลำต้น 0.46 เมตร ความสูง 5 เมตร

สถานภาพ เป็นพืชที่พบทั่วไป จำนวนที่พบ (ต้น) 1

การใช้ประโยชน์ในท้องถิ่น (ระบุส่วนที่ใช้และวิธีการใช้)

อาหาร

ผลสุกนำมารับประทานเป็นผลไม้ ทำน้ำผลไม้ ขนมหวาน

ความสำคัญของพืช พืชไม้ผล และ พืชเครื่องดื่ม

เจ้าของพืช

ชื่อ - สกุล นางทุมมา มาระนอ อายุ 68 ปี อาชีพ เกษตรกรรม

ชื่อหมู่บ้าน บ้านหนองหอยน้อย

ที่อยู่บ้านเลขที่ 122 หมู่ที่ 1 ตำบลนาคู อำเภอนาแก จังหวัดนครพนม

ผู้ให้ข้อมูล

ชื่อ - สกุล นางทุมมา มาระนอ อายุ 68 ปี อาชีพ เกษตรกรรม

ชื่อหมู่บ้าน บ้านหนองหอยน้อย

ที่อยู่บ้านเลขที่ 122 หมู่ที่ 1 ตำบลนาคู อำเภอนาแก จังหวัดนครพนม

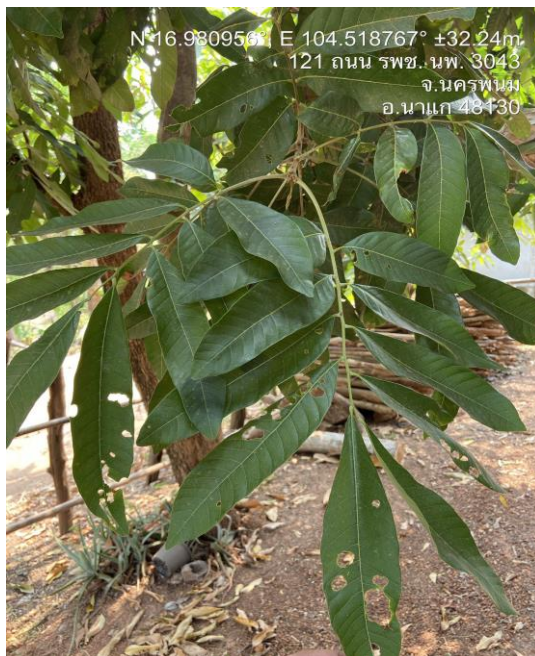
ภาพประกอบ

ลักษณะวิสัย

ลักษณะวิสัย

ใบ

ภาพที่ 23 (ต้น) ลำไย รหัสพรรณไม้ 8-6480705-01-025/ 6

11. ชื่อชนิดพืช หมากหุ้ง (มะละกอ)

ชื่อวิทยาศาสตร์ *Carica papaya* L. วงศ์ CARICACEAE

รหัสพรรณไม้ 8-6480705-01-199/1 ลักษณะวิสัย ไม้ล้มลุก

ลักษณะเด่นของพืช ลำต้นสูง ใบหยักสีเขียว

บริเวณที่พบ บ้านเลขที่ 64 หมู่ 1 บ้านหนองหอยน้อย ตำบลนาคู อำเภอนาแก จังหวัดนครพนม

ชื่อหมู่บ้าน บ้านหนองหอยน้อย

พิกัดทางภูมิศาสตร์ (ตำแหน่งพรรณไม้)

ละติจูด (Latitude) 16.980309N ลองจิจูด (Longitude) 104.519026E

อายุประมาณ 3 ปี เส้นรอบวงลำต้น 0.42 เมตร ความสูง 3 เมตร

สถานภาพ เป็นพืชที่พบทั่วไป จำนวนที่พบ (ต้น) 1

การใช้ประโยชน์ในท้องถิ่น (ระบุส่วนที่ใช้และวิธีการใช้)

อาหาร

ผลดิบ นำมาประกอบอาหาร

ผลสุก นำมารับประทานเป็นผลไม้ได้

ความสำคัญของพืช พืชไม้ผล

เจ้าของพืช

ชื่อ - สกุล นางสาวชรินดา เชื้อคำเพ็ง อายุ 38 ปี อาชีพ เกษตรกรรม

ชื่อหมู่บ้าน บ้านหนองหอยน้อย

ที่อยู่บ้านเลขที่ 64 หมู่ที่ 1 ตำบลนาคู อำเภอนาแก จังหวัดนครพนม

ผู้ให้ข้อมูล

ชื่อ - สกุล นางสาวชรินดา เชื้อคำเพ็ง อายุ 38 ปี อาชีพ เกษตรกรรม

ชื่อหมู่บ้าน บ้านหนองหอยน้อย

ที่อยู่บ้านเลขที่ 64 หมู่ที่ 1 ตำบลนาคู อำเภอนาแก จังหวัดนครพนม

ภาพประกอบ

ลักษณะวิสัย

ลำต้น

ใบ

12. ชื่อชนิดพืช ลำไย

ชื่อวิทยาศาสตร์ *Carica papaya* L วงศ์ CARICACEAE

รหัสพรรณไม้ 8-6480705-01-025/7 ลักษณะวิสัย ไม้พุ่ม

ลักษณะเด่นของพืช ลำต้นสีน้ำตาล ใบประกอบแบบขนนก

บริเวณที่พบ บ้านเลขที่ 66 หมู่ 1 บ้านหนองหอยน้อย ตำบลนาคู อำเภอนาแก จังหวัดนครพนม

ชื่อหมู่บ้าน บ้านหนองหอยน้อย

พิกัดทางภูมิศาสตร์ (ตำแหน่งพรรณไม้)

ละติจูด (Latitude) 16.979333N ลองจิจูด (Longitude) 104.518215E

อายุประมาณ 1 ปี เส้นรอบวงลำต้น 0.10 เมตร ความสูง 0.40 เมตร

สถานภาพ เป็นพืชที่พบทั่วไป จำนวนที่พบ (ต้น) 1

การใช้ประโยชน์ในท้องถิ่น (ระบุส่วนที่ใช้และวิธีการใช้)

อาหาร

เนื้อผลสุก กินเป็นผลไม้

อื่นๆ

เนื้อไม้ นำมาสร้างบ้านหรือทำเฟอร์นิเจอร์

ความสำคัญของพืช พืชไม้ผล

เจ้าของพืช

ชื่อ - สกุล นางราตรี ยตะโคตร อายุ 56 ปี อาชีพ เกษตรกรรม

ชื่อหมู่บ้าน บ้านหนองหอยน้อย

ที่อยู่บ้านเลขที่ 66 หมู่ที่ 1 ตำบลนาคู อำเภอนาแก จังหวัดนครพนม

ผู้ให้ข้อมูล

ชื่อ - สกุล นางราตรี ยตะโคตร อายุ 56 ปี อาชีพ เกษตรกรรม

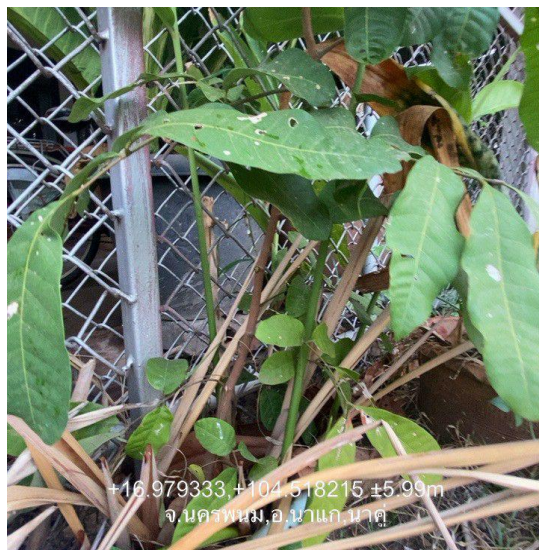
ชื่อหมู่บ้าน บ้านหนองหอยน้อย

ที่อยู่บ้านเลขที่ 66 หมู่ที่ 1 ตำบลนาคู อำเภอนาแก จังหวัดนครพนม

ภาพประกอบ

ลักษณะวิสัย

ลำต้น

ใบ

ภาพที่ 25 (ต้น) ลำไย รหัสพรรณไม้ 8-6480705-01-025/ 7

ส่วนการสำรวจการเก็บข้อมูลการใช้ประโยชน์ของสัตว์และการเก็บข้อมูลการใช้ประโยชน์จาก
ชีวภาพอื่น ๆ ในท้องถิ่น การเก็บข้อมูลภูมิปัญญาในท้องถิ่น และเก็บข้อมูลแหล่งทรัพยากรและโบราณคดี
ในท้องถิ่น บ้านหนองหอยน้อย หมู่ที่ 1 ตำบลนาคู่ อำเภอนาแก จังหวัดนครพนม ในปีงบประมาณ 2566
ไม่พบ สัตว์ ชีวภาพอื่น ๆ ภูมิปัญญา แหล่งทรัพยากรและโบราณคดีท้องถิ่น

บทที่ 5

สรุปผลการสำรวจ

การสำรวจและรวบรวมฐานทรัพยากรท้องถิ่น เป็นการศึกษาที่มุ่งค้นคว้าสภาพความเป็นชุมชน วิถีชุมชน สภาพภูมิปัญญาท้องถิ่นและกระบวนการสืบทอดภูมิปัญญาของชาวบ้าน มีวัตถุประสงค์หลัก เพื่อศึกษาและรวบรวมฐานทรัพยากรท้องถิ่น พร้อมจัดทำข้อมูลฐานทรัพยากรท้องถิ่น ตำบลนาคู อำเภอนาแก จังหวัดนครพนม ผู้ให้ข้อมูลหลักคือ ผู้ใหญ่บ้าน ผู้นำกลุ่ม ผู้อาวุโส ประชาชนชาวบ้าน เจ้าของพืช เจ้าของสัตว์และชาวบ้านทุกคนที่สามารถให้ข้อมูลได้ โดยขอบเขตพื้นที่ศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาพื้นที่บ้านหนองหอยน้อย หมู่ที่ 1 ตำบลนาคู อำเภอนาแก จังหวัดนครพนม โดยกำหนดพื้นที่ศึกษาใน 1 หมู่บ้าน สรุปได้ดังนี้

ผลการรวบรวมและจัดทำข้อมูลฐานทรัพยากรท้องถิ่นบ้านหนองหอยน้อย หมู่ที่ 1 ตำบลนาคู อำเภอนาแก จังหวัดนครพนม จากการดำเนินการรวบรวม และจัดทำข้อมูลฐานทรัพยากรท้องถิ่น ตำบลนาคู อำเภอนาแก จังหวัดนครพนม เพื่อนำมาประกอบการศึกษาและเป็นข้อมูลในการศึกษาฐานทรัพยากรท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลนาคู อำเภอนาแก จังหวัดนครพนม ผู้ศึกษาได้ ดำเนินการศึกษา และสรุปผลการศึกษารายละเอียดพอสังเขป ดังนี้

สรุปผลการศึกษา

จากการสำรวจและจัดทำฐานทรัพยากรท้องถิ่น บ้านหนองหอยน้อย หมู่ที่ 1 ตำบลนาคู อำเภอนาแก จังหวัดนครพนม พบว่า ข้อมูลพื้นฐานบ้านหนองหอยน้อย หมู่ที่ 1 ตำบลนาคู อำเภอนาแก จังหวัดนครพนม ตั้งอยู่ในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลนาคู โดยในปี พ.ศ. 2566 มีประชากรทั้งสิ้น 866 คน ชาย 475 คน หญิง 391 คน มีพื้นที่ทำนา 2,190 ไร่ ทำสวน 8 ไร่ พืชสวนที่สำคัญได้แก่ ยางพารา ปศุสัตว์ มีมากกว่า 5 ชนิด การประกอบอาชีพด้านพาณิชย์ จำนวน 12 แห่ง สภาพภูมิประเทศเป็นพื้นที่ราบลุ่มแม่น้ำ พืชที่พบกระจายโดยทั่วไป มีมะม่วง มะพร้าว มะละกอ ลำไย กัลย ขนุน ไม้กระถิน อ้อย ยางพารา สะเดา ไม้ประดู่ ไม้จามจุรี เป็นต้น ลักษณะชุดดิน เป็นดินชุดที่ 6 มีแหล่งน้ำธรรมชาติเป็นหนอง 4 แห่ง ชื่อ หนองแขง หนองหัวโค้ง หนองแคน ลำน้ำก่า ซึ่งมีน้ำตลอดทั้งปี

เมื่อปีอัฐศก จ.ศ. 1158 (พ.ศ. 2339) พยาศรีเมืองใหม่เป็นพระราชนัดดาของพระเจ้าชัยราชสุริยวงศ์เจ้าเมืองจำปาสัก ได้รับแต่งตั้งเป็นเจ้าเมืองนครพนม จากพระเจ้าอินทวงศ์เจ้าเมืองเวียงจันทน์ทำให้ท้าวกิ่งหงษา ท้าวคำสาย ท้าวจุลฉนิ บุตรเจ้าเมืองนครพนมคนเก่าไม่พอใจ จึงได้ขงสม

ผู้คนไม่ยอมสวามิภักดิ์ต่อเจ้าเมืองเวียงจันทน์ โดยแต่งตั้งให้พระสุโมเป็นแม่ทัพไปปราบเมืองนพศก พ.ศ. 2541 กลุ่มของนายโคตร นายเครือ นายบุญมาฯ ไปตั้งบ้านเรือนอยู่บ้านฮ้างหนองกุง ต่อมา พ.ศ. 2542 คนทั้ง 3 กลุ่ม ตกลงกันว่าควรย้ายบ้านเรือนมาอยู่ร่วมกัน พอตกลงกันแล้วก็ย้ายบ้านมารวมกัน ณ บ้านหนองหอยน้อยในปัจจุบัน

วิถีชีวิตชาวบ้านหนองหอยน้อย ในแต่ละเดือนมีดังนี้

1. เดือนมกราคม

- ตักบาตร ทำบุญปีใหม่ ผูกแขน สู่ขวัญผู้สูงอายุ

2. เดือนกุมภาพันธ์

- หมอเหยา เลี้ยงผี เหยาเพื่อรักษาโรค เปิดประตูเล่า ขึ้น 3 คำเดือน 3 สู่ขวัญข้าว ผูกแขนวัว – ควาย เลี้ยงแม่พระธรณี แม่โพสพ บุญกองข้าว สู่ขวัญข้าว

3. เดือนมีนาคม

- บุญผะเหวด บุญมหาชาติ ล้างบ้าน

4. เดือนเมษายน

- บุญสงกรานต์ แห่งพระประธาน รดน้ำดำหัวผู้สูงอายุ แห่งดอกไม้

5. เดือนพฤษภาคม

- เลี้ยงปู่ตา ขึ้น 2 คำเดือน 6 บุญวิสาขบูชา

6. เดือนมิถุนายน

-

7. เดือนกรกฎาคม

- บุญวันอาสาฬหบูชา บุญเข้าพรรษา ทำบุญวันเฉลิมพระชนมพรรษาพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 10

8. เดือนสิงหาคม

- บุญห่อข้าวประดับดิน ห่อข้าวน้อย ห่อข้าวใหญ่ ทำบุญเนื่องในวันเฉลิมพระชนมพรรษา สมเด็จพระนางเจ้าพระบรมราชินีนาถ ในรัชกาลที่ 9

9. เดือนกันยายน

- บุญห่อข้าวสาก ห่อข้าวทิพย์ แต่งพาข้าวเวลา 01.00 น. ขึ้น 15 คำเดือน 10 ไปวัดห่อข้าวสาก

10. เดือนตุลาคม

- บุญออกพรรษา ตั้งกองบุญ ทำบุญตักบาตร ตักบาตรเทโว บุญกฐิน

11. เดือนพฤศจิกายน

- บุญไหว้แม่ น้ำคางคา ลอยกระทง

12. เดือนธันวาคม

- ทำบุญตักบาตร วันคล้ายวันพระราชสมภพรัชกาลที่ 9

การเก็บข้อมูลการใช้ประโยชน์ของพืชในท้องถิ่น มีจำนวน 7 ชนิด พร้อมทั้งมีการจัดทำทะเบียนพรรณไม้ในชุมชน จำนวน 1 แห่ง

อภิปรายผลการศึกษา

การจัดเก็บข้อมูลฐานทรัพยากรท้องถิ่น บ้านหนองหอยน้อย หมู่ที่ 1 ตำบลนาคู อำเภอนาแก จังหวัดนครพนม พบว่า ครอบครัวยุคใหม่ที่หายากในพื้นที่ ควรทำคู่มือขั้นตอนต่าง ๆ ไว้เพื่อการศึกษา ไม่ให้สูญสิ้นไป สามารถสืบทอดรุ่นต่อรุ่นได้ ต้องมีการรวบรวมปราชญ์ชาวบ้าน มีการรวมกลุ่มเพื่อส่งเสริมการตลาดเพื่อรองรับสินค้าจากชุมชน

ข้อเสนอแนะ

1. การอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่นควรถ่ายทอดให้เยาวชนเพื่อนำไปประยุกต์ใช้ต่อไป
2. ควรมีการประชาสัมพันธ์ให้กับประชาชนในพื้นที่ให้มีการอนุรักษ์ทรัพยากรและสร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์ทรัพยากรในพื้นที่
3. จัดทำแหล่งเรียนรู้หรือทำคู่มือภูมิปัญญาท้องถิ่นไว้เพื่อศึกษาในพื้นที่ตำบลนาคู

ข้อเสนอแนะในการดำเนินงานต่อไปในอนาคต

1. ควรมีการจัดทำฐานเรียนรู้ในชุมชน เพื่อให้ความรู้กับคนในชุมชนและนอกชุมชนได้ศึกษาเรียนรู้อนุรักษ์ทรัพยากรท้องถิ่นต่อไป
2. ควรจัดให้มีกิจกรรมเสริมให้กับนักเรียน นักศึกษาในพื้นที่ได้เข้ามาศึกษาแหล่ง เรียนรู้ของแหล่งทรัพยากรธรรมชาติและภูมิปัญญาท้องถิ่น

บรรณานุกรม

- โครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี (อพ.สธ.). (2560). *คู่มือการดำเนินงานฐานทรัพยากรท้องถิ่น พุทธศักราช 2560*. กรุงเทพฯ : อพ.สธ.
- โครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี (อพ.สธ.). (2564). *แผนแม่บท อพ.สธ. ระยะ 5 ปีที่เจ็ด (1 ตุลาคม พ.ศ.2564 – 30 กันยายน พ.ศ. 2569)*. กรุงเทพฯ : กรมการพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย.
- เต็ม สมิตินันท์. (2557). *ชื่อพรรณไม้แห่งประเทศไทยฉบับแก้ไขเพิ่มเติม*. สำนักงานหอพรรณไม้. สำนักวิจัยการอนุรักษ์ป่าไม้และพันธุ์พืช, กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่าและพันธุ์พืช กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์สำนักงาน พระพุทธศาสนาแห่งชาติ.
- นวิรัตน์ ไตรรักษ์. (2549). *การมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของ ประชาชน ตำบลดอนหัวฬ่อ อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี*. ปัญหาพิเศษรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยสาขาวิชานโยบายสาธารณะ, วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ มหาวิทยาลัยบูรพา.

ภาคผนวก

คำชี้แจง

ใบงานที่ 1 เรื่อง การเก็บข้อมูลพื้นฐานในห้องถิ่น

การเก็บข้อมูลพื้นฐานในห้องถิ่น เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลพื้นฐานของหมู่บ้าน ชุมชน แขวง เพื่อให้ทราบข้อมูลทางด้านศาสนา ประชากร สถานศึกษา และการบริหารขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้ทราบข้อมูลพื้นฐานในห้องถิ่น
2. เพื่อให้ทราบศักยภาพของท้องถิ่น
3. เพื่อให้เกิดทักษะในการสอบถาม รวบรวมข้อมูลและเป็นส่วนหนึ่งของหมู่บ้าน ชุมชน แขวง

วัสดุ/อุปกรณ์

1. ปากกา ดินสอ
2. ยางลบ
3. โทลพีคัสสีส้ม
4. ไม้บรรทัด
- 5.

วิธีการ

1. สอบถามข้อมูลจากผู้นำหมู่บ้าน
2. ค้นหาโดยใช้ Timestamp Camera
3. สอบถามข้อมูลจากครัวเรือนในเขต
- 4.
- 5.

ผลที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทราบข้อมูลพื้นฐานในห้องถิ่น
2. ทราบศักยภาพท้องถิ่น
- 3.
- 4.
- 5.

ใบงานที่ 1
เรื่อง การเก็บข้อมูลพื้นฐานในท้องถิ่น

1. ชื่อหมู่บ้าน/ชุมชน/แขวง (ที่เป็นทางการ) บ้านหนองตอหนอง
ชื่อหมู่บ้าน/ชุมชน/แขวง (ที่ชาวบ้านเรียก) บ้านหนองตอหนอง

2. ที่ตั้ง หมู่ที่/ชุมชนที่/แขวงที่..... 1 ซอย..... ถนน.....
ตำบล/แขวง..... หนอง..... อำเภอ/เขต..... นาทม..... จังหวัด..... นครพนม
เส้นทางหลวงหมายเลข..... 2033..... เส้นทางท้องถิ่น.....
พิกัดทางภูมิศาสตร์ (ตำแหน่งหมู่บ้าน/ชุมชน/แขวง)
ละติจูด (Latitude)..... $16^{\circ} 9' 9.021'' N$ ลองจิจูด (Longitude)..... $104^{\circ} 51' 53.3'' E$

3. ข้อมูลทางศาสนา

- พุทธ วัด.....แห่ง เจ้าอาวาส.....รูป พระภิกษุสงฆ์.....รูป
- อิสลาม มัสยิด.....แห่ง อิหม่าม.....รูป
- คริสต์ โบสถ์.....แห่ง บาทหลวง.....รูป
- อื่นๆ ระบุ.....

4. จำนวนประชากร

หมู่ที่/ชุมชนที่/แขวงที่	1	จำนวน	233	ครัวเรือน	จำนวนพื้นที่	2,190	ไร่
จำนวนประชากร	866	คน	ชาย	475	หญิง	391	คน
0 - 14 ปี	140	คน	ชาย	83	หญิง	57	คน
15 - 25 ปี	150	คน	ชาย	91	หญิง	59	คน
26 - 49 ปี	325	คน	ชาย	181	หญิง	144	คน
50 - 59 ปี	141	คน	ชาย	70	หญิง	71	คน
60 ปี ขึ้นไป	110	คน	ชาย	50	หญิง	60	คน

5. ข้อมูลสถานศึกษาที่เปิดให้บริการ

- ระดับก่อนประถมศึกษา.....แห่ง ระดับประถมศึกษา.....แห่ง
- ระดับมัธยมศึกษา.....แห่ง ระดับอนุปริญา.....¹แห่ง
- ระดับปริญญาตรี.....แห่ง ระดับสูงกว่าปริญญาตรี.....แห่ง
- อื่นๆ.....แห่ง

สถานศึกษา

1. ชื่อสถานศึกษา.....¹.....
 ชื่อผู้อำนวยการสถานศึกษา/หัวหน้าสถานศึกษา.....
 จำนวนครู.....⁴².....คน
 จำนวนนักเรียน.....⁶³⁸.....คน นักเรียนชาย.....⁴²⁵.....คน นักเรียนหญิง.....²¹³.....คน
2. ชื่อสถานศึกษา.....
 ชื่อผู้อำนวยการสถานศึกษา/หัวหน้าสถานศึกษา.....
 จำนวนครู.....คน
 จำนวนนักเรียน.....คน นักเรียนชาย.....คน นักเรียนหญิง.....คน

หมายเหตุ : หากมีสถานศึกษามากกว่า 2 แห่ง สามารถเพิ่มข้อมูลของสถานศึกษาได้ตามจริง

6. ข้อมูลการบริหารขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ประเภทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

- เทศบาล
 เทศบาลตำบล เทศบาลเมือง เทศบาลนคร
 องค์การบริหารส่วนตำบล
 สำนักงานเขต
 อื่นๆ

ผู้บริหาร ชื่อ-สกุล นายหิมา แสงผลดี
ตำแหน่ง นายกองค์การบริหารส่วนตำบลนาาคู

7. สถานพยาบาล

โรงพยาบาล.....แห่ง
โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล.....แห่ง
อื่นๆแห่ง

8. สถานีตำรวจ.....แห่ง

บันทึกข้อมูลโดย หน่วยงาน/สถานศึกษา องค์การบริหารส่วนตำบลนาาคู
วัน เดือน ปี ๑ มกราคม ๒๕๖๖

คำชี้แจง

ใบงานที่ 2 เรื่อง การเก็บข้อมูลการประกอบอาชีพในท้องถิ่น

การเก็บข้อมูลการประกอบอาชีพในท้องถิ่น เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลการประกอบอาชีพในท้องถิ่น เพื่อทราบข้อมูลการประกอบอาชีพ ปัญหาและแนวทางการแก้ปัญหา กำหนดแนวทางการอนุรักษ์และพัฒนา ในด้านการประกอบอาชีพในท้องถิ่น

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้ทราบการประกอบอาชีพของบุคคลในท้องถิ่น
2. เพื่อให้ทราบศักยภาพทางเศรษฐกิจของท้องถิ่น

วัสดุ/อุปกรณ์

1. สัมภาษณ์
2. ป่าก้า
3. ดินสอ
4. ไทราศัพท์สติก
- 5.

วิธีการ

1. สืบถามข้อมูลจากผู้เฒ่าผู้แก่
2. สืบถามข้อมูลจาก อบต.นาศ
3. สืบถาม ข้อมูลจาก พี่สาว อ. นาน
- 4.
- 5.

ผลที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทราบข้อมูลการประกอบอาชีพในท้องถิ่น
2. ทราบข้อมูล ศักยภาพเศรษฐกิจท้องถิ่น
- 3.
- 4.
- 5.

ใบงานที่ 2
เรื่อง การเก็บข้อมูลการประกอบอาชีพในท้องถิ่น

9. การประกอบอาชีพด้านเกษตรกรรม และด้านอุตสาหกรรม

9.1 ด้านเกษตรกรรม

<u>พื้นที่ทำนา</u>	2,190	ไร่	-	งาน	-	ตารางวา	จำนวน	-	ครัวเรือน	
<u>พื้นที่ทำสวน</u>	8	ไร่	-	งาน	-	ตารางวา	จำนวน	2	ครัวเรือน	
1.....							จำนวน	ไร่	งาน	ตารางวา
2.....							จำนวน	ไร่	งาน	ตารางวา
3.....							จำนวน	ไร่	งาน	ตารางวา
4.....							จำนวน	ไร่	งาน	ตารางวา
5.....							จำนวน	ไร่	งาน	ตารางวา
<u>พื้นที่ทำไร่</u>	-	ไร่	-	งาน	-	ตารางวา	จำนวน	-	ครัวเรือน	
1.....							จำนวน	ไร่	งาน	ตารางวา
2.....							จำนวน	ไร่	งาน	ตารางวา
3.....							จำนวน	ไร่	งาน	ตารางวา
4.....							จำนวน	ไร่	งาน	ตารางวา
5.....							จำนวน	ไร่	งาน	ตารางวา

ปศุสัตว์ จำนวนสัตว์ในพื้นที่โดยรวม (กรณีมากกว่า 5 ชนิดที่กำหนด สามารถเพิ่มข้อมูลได้ตามจริง)

โค.....	45	ตัว	กระบือ.....	20	ตัว
สุกร.....	25	ตัว	เป็ด.....	75	ตัว
ไก่.....	685	ตัว	อื่นๆ.....		ตัว

ประมง

ที่เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำในพื้นี่สาธารณะ	-	แห่ง	พื้นที่.....	ไร่	งาน	ตารางวา
ภาครัฐ	-	แห่ง	พื้นที่.....	ไร่	งาน	ตารางวา
ภาคเอกชน	-	แห่ง	พื้นที่.....	ไร่	งาน	ตารางวา
ที่เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำในพื้นี่เอกชน	-	แห่ง	พื้นที่.....	ไร่	งาน	ตารางวา
ภาครัฐ	-	แห่ง	พื้นที่.....	ไร่	งาน	ตารางวา
ภาคเอกชน	-	แห่ง	พื้นที่.....	ไร่	งาน	ตารางวา
ทำเทียบเรือ/สะพานปลา	-	แห่ง				
ผลผลิตจากการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำในพื้นี่สาธารณะ	-	ตัน/ปี				
ภาครัฐ	-	ตัน/ปี				
ภาคเอกชน	-	ตัน/ปี				
ผลผลิตจากการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำในพื้นี่เอกชน	-	ตัน/ปี				
ภาครัฐ	-	ตัน/ปี				
ภาคเอกชน	-	ตัน/ปี				
อื่นๆ.....	-	ตัน/ปี				

9.2 ด้านอุตสาหกรรม

โรงงานอุตสาหกรรมขนาดใหญ่.....แห่ง

(มีคนงานตั้งแต่ 200 คนขึ้นไปหรือมีทรัพย์สินเกินกว่า 200 ล้านบาทขึ้นไป)

กิจการอุตสาหกรรม เกี่ยวกับ (กรณีมากกว่า 5 ข้อ สามารถเพิ่มข้อมูลได้ตามจริง)

1.....

2.....

3.....

โรงงานอุตสาหกรรมขนาดกลาง.....แห่ง

(มีคนงาน 50-200 คนหรือมีทรัพย์สินตั้งแต่ 20-200 ล้านบาท)

กิจการอุตสาหกรรม เกี่ยวกับ (กรณีมากกว่า 5 ข้อ สามารถเพิ่มข้อมูลได้ตามจริง)

1.....

2.....

3.....

โรงงานอุตสาหกรรมขนาดเล็ก หรือครัวเรือน.....แห่ง

(มีคนงานไม่เกิน 50 คนหรือมีทรัพย์สินถาวรไม่เกิน 20 ล้านบาท)

กิจการอุตสาหกรรม เกี่ยวกับ (กรณีมากกว่า 5 ข้อ สามารถเพิ่มข้อมูลได้ตามจริง)

1.....

2.....

3.....

10.การประกอบอาชีพด้านพาณิชย์

ธนาคาร.....แห่ง

สถานีบริการน้ำมัน.....แห่ง

บริษัท.....แห่ง

ศูนย์การค้า/ห้างสรรพสินค้า.....แห่ง

ห้างหุ้นส่วนจำกัด.....แห่ง

ตลาดสด.....แห่ง

ร้านค้าต่าง ๆแห่ง

โรงฆ่าสัตว์.....แห่ง

โรงสีข้าว.....แห่ง

อื่น ๆแห่ง

11.การประกอบอาชีพด้านสถานบริการ

โรงแรม.....แห่ง

ร้านอาหาร.....แห่ง

โรงภาพยนตร์.....แห่ง

สถานบันเทิง.....แห่ง

อื่น ๆแห่ง

บันทึกข้อมูลโดย หน่วยงาน/สถานศึกษา

องค์การบริหารส่วนตำบล.....

วัน เดือน ปี 16 มีนาคม 2566

คำชี้แจง

ใบงานที่ 3 เรื่อง การเก็บข้อมูลด้านกายภาพในท้องถิ่น

การเก็บข้อมูลด้านกายภาพในท้องถิ่น เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลทางด้านสภาพภูมิประเทศ ลักษณะดิน แหล่งน้ำ อุณหภูมิ ปริมาณแสง และตำแหน่งทางภูมิศาสตร์ของทรัพยากรกายภาพในท้องถิ่น

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้ทราบสภาพภูมิศาสตร์ในท้องถิ่น
2. เพื่อให้ทราบศักยภาพของทรัพยากรกายภาพในท้องถิ่น
3. เพื่อให้เกิดการมีส่วนร่วมในอนุรักษ์ทรัพยากรในท้องถิ่น

วัสดุ/อุปกรณ์

- 1..... สมุด
- 2..... ปากกา
- 3..... ดินสอ
- 4..... โทรศัพท์มือถือ
- 5.....

วิธีการ

- 1..... สอบถามข้อมูลจากผู้นำหมู่บ้าน
- 2..... สืบถามข้อมูลจาก "อัยค นาค"
- 3..... บันทึกและจัดทำแผนที่โดยใช้ Timeslamp Gamma
- 4..... ใช้ Application Lupmeto
- 5..... จัดอบรมผู้โดยใช้ Application Accoh gather

ผลที่คาดว่าจะได้รับ

- 1..... ทราบสถานภูมิศาสตร์ในท้องถิ่น
- 2..... ทราบศักยภาพของทรัพยากรในท้องถิ่น
- 3..... มีส่วนร่วมในอนุรักษ์ทรัพยากรในท้องถิ่น
- 4.....
- 5.....

ใบงานที่ 3
เรื่อง การเก็บข้อมูลด้านกายภาพในท้องถิ่น

12.สภาพภูมิประเทศและสังคมพืช

สภาพภูมิประเทศ

เป็นที่ราบสูงแอ่งต่ำ

สังคมพืช

ขมเข้ เป็นต้น

เป็นพืชที่กระจายโดยตัวไม่ มี มะพร้าว มะธากอ มะม่วง ลำไย กุ้ง

13.ลักษณะดิน

ชนิดดิน

เป็นดินเหนียว สกรวดที่ 6

14.แหล่งน้ำธรรมชาติและแหล่งน้ำชลประทาน

14.1 แหล่งน้ำธรรมชาติ

ห้วย ชื่อ

พิกัดทางภูมิศาสตร์ (ตำแหน่งห้วย)

ละติจูด (Latitude)..... ลองจิจูด (Longitude).....

ขนาด ความกว้าง.....กิโลเมตร ความยาว.....กิโลเมตร

มีน้ำตลอดปี มีน้ำเป็นฤดูกาล

หนอง ชื่อ

หนองแสง

พิกัดทางภูมิศาสตร์ (ตำแหน่งหนอง)

ละติจูด (Latitude)..... $16^{\circ} 9' 17.30''$ ลองจิจูด (Longitude)..... $104^{\circ} 5' 20.532''$

ขนาด ความกว้าง..... 50กิโลเมตร ความยาว..... 157กิโลเมตร

มีน้ำตลอดปี มีน้ำเป็นฤดูกาล

คลอง ชื่อ

พิกัดทางภูมิศาสตร์ (ตำแหน่งคลอง)

ละติจูด (Latitude)..... ลองจิจูด (Longitude).....

ขนาด ความกว้าง.....กิโลเมตร ความยาว.....กิโลเมตร

มีน้ำตลอดปี มีน้ำเป็นฤดูกาล

บึง ชื่อ.....

พิกัดทางภูมิศาสตร์ (ตำแหน่งบึง)

ละติจูด (Latitude)..... ลองจิจูด (Longitude).....

ขนาด ความกว้าง.....กิโลเมตร ความยาว.....กิโลเมตร

มีน้ำตลอดปี มีน้ำเป็นฤดูกาล

แม่น้ำ ชื่อ.....

พิกัดทางภูมิศาสตร์ (ตำแหน่งแม่น้ำ)

ละติจูด (Latitude)..... $16^{\circ} 9' 36.96'' N$ ลองจิจูด (Longitude)..... $104^{\circ} 51' 8.64'' E$

ขนาด ความกว้าง..... 140 กิโลเมตร ความยาว..... 250 กิโลเมตร

มีน้ำตลอดปี มีน้ำเป็นฤดูกาล

14.2 แหล่งน้ำชลประทาน

ฝาย ชื่อ.....

พิกัดทางภูมิศาสตร์ (ตำแหน่งฝาย)

ละติจูด (Latitude)..... ลองจิจูด (Longitude).....

ขนาด ความกว้าง.....กิโลเมตร ความยาว.....กิโลเมตร

มีน้ำตลอดปี มีน้ำเป็นฤดูกาล

คลองชลประทาน (คลองส่งน้ำ) ชื่อ..... $คลองชลประทานโครงการสวปฝายน้ำต้อไม่ฟ้า บ. นวนนาค$

พิกัดทางภูมิศาสตร์ (ตำแหน่งคลองชลประทาน)

ละติจูด (Latitude)..... $16^{\circ} 52' 12'' N$ ลองจิจูด (Longitude)..... $104^{\circ} 52' 51.6'' E$

ขนาด ความกว้าง..... 0.025 กิโลเมตร ความยาว..... 0.50 กิโลเมตร

มีน้ำตลอดปี มีน้ำเป็นฤดูกาล

เขื่อน ชื่อ.....

พิกัดทางภูมิศาสตร์ (ตำแหน่งเขื่อน)

ละติจูด (Latitude)..... ลองจิจูด (Longitude).....

ขนาด ความกว้าง.....กิโลเมตร ความยาว.....กิโลเมตร

มีน้ำตลอดปี มีน้ำเป็นฤดูกาล

อ่างเก็บน้ำ ชื่อ.....

พิกัดทางภูมิศาสตร์ (ตำแหน่งอ่างเก็บน้ำ)

ละติจูด (Latitude)..... ลองจิจูด (Longitude).....

ขนาด ความกว้าง.....กิโลเมตร ความยาว.....กิโลเมตร

มีน้ำตลอดปี มีน้ำเป็นฤดูกาล

ฝายชะลอความชุ่มชื้น ชื่อ.....

พิกัดทางภูมิศาสตร์ (ตำแหน่งฝายชะลอความชุ่มชื้น)

ละติจูด (Latitude)..... ลองจิจูด (Longitude).....

ขนาด ความกว้าง.....กิโลเมตร ความยาว.....กิโลเมตร

มีน้ำตลอดปี มีน้ำเป็นฤดูกาล

15. ปริมาณและคุณภาพน้ำ

15.1 ปริมาณน้ำฝน

- ปริมาณน้ำฝนเฉลี่ยต่อปี..... 2000 มิลลิเมตร
 ปริมาณน้ำฝนเฉลี่ยสูงสุดต่อปี 2000 มิลลิเมตร ช่วงเดือน พฤษภาคม - เดือน ตุลาคม
 ปริมาณน้ำฝนเฉลี่ยต่ำสุดต่อปี 0 มิลลิเมตร ช่วงเดือน พฤศจิกายน - เดือน เมษายน

15.2 ปริมาณความต้องการใช้น้ำเปรียบเทียบกับปริมาณน้ำที่มีในพื้นที่

- เพียงพอตลอดปี
 น้ำแห้ง ในช่วงเดือน พฤศจิกายน - เดือน สิงหาคม
 น้ำท่วม ในช่วงเดือน ธันวาคม - เดือน กันยายน

15.3 คุณภาพของน้ำ

- ปนเปื้อนโลหะหนัก
 ปนเปื้อนจุลินทรีย์
 น้ำสะอาดไม่มีปัญหาการปนเปื้อน

16. อุณหภูมิ เข้า..... 25 องศาเซลเซียส
 เที่ยง..... 37 องศาเซลเซียส
 เย็น..... 30 องศาเซลเซียส
 สูงสุด..... 37 องศาเซลเซียส
 ต่ำสุด..... 25 องศาเซลเซียส

17. ความเข้มแสง พื้นที่เก็บโดยรวมต่อวัน
 เข้า..... 14.50 ลักซ์
 เที่ยง..... 16.10 ลักซ์
 เย็น..... 15.20 ลักซ์

บันทึกข้อมูลโดย หน่วยงาน/สถานศึกษา..... องค์การบริหารส่วนตำบลนาคู

วัน เดือน ปี 28 พฤษภาคม 2567.

คำชี้แจง

ใบงานที่ 4 เรื่อง การเก็บข้อมูลประวัติหมู่บ้าน ชุมชน วิถีชุมชน

การเก็บข้อมูลประวัติหมู่บ้าน ชุมชน วิถีชุมชน เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลประวัติ ที่มาการตั้งถิ่นฐาน ตั้งแต่อดีตถึงปัจจุบัน แสดงให้เห็นวิถีการดำรงชีวิตของคนในท้องถิ่น

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้ทราบประวัติความเป็นมา และวิถีชีวิตของคนในท้องถิ่น
2. เพื่อให้ทราบสภาพภาพของท้องถิ่น
3. เพื่อให้เกิดความภาคภูมิใจในท้องถิ่น

วัสดุ/อุปกรณ์

1. ปากกา
2. ดินสอ ยางลบ
3. ไตรศัญช์ สี 6 สี
- 4.
- 5.

วิธีการ

1. ลงพื้นที่เก็บข้อมูล / สัมภาษณ์บุคคลในท้องถิ่น
2. ถ่ายภาพ
3. นำข้อมูลที่ได้ มาสรุปในใบงานที่ 4
- 4.
- 5.

ผลที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้ทราบประวัติความเป็นมา และวิถีชีวิตของคนในท้องถิ่น
2. ทราบสภาพภาพของท้องถิ่น
3. เกิดความภาคภูมิใจในท้องถิ่น
- 4.
- 5.

ใบงานที่ 4

เรื่อง การเก็บข้อมูลประวัติหมู่บ้าน ชุมชน วิถีชุมชน

18.สรุปข้อมูลประวัติหมู่บ้าน/ชุมชน/แขวง

เมื่อ อังคาร ๑. ค. ๑๕๘ (พ.ศ. ๒๓๓๑) พระยาศรีเมืองใหม่
เป็นพระราชนัดดาของพระเจ้าชัยวราช สว่างวงศ์ เจ้าเมืองจำปาสักได้รับ
แต่งตั้งเป็นเจ้าเมืองนครพนม จากพระเจ้าอินทวงศ์ เจ้าเมืองเวียงจันทน์
ทำให้แตกกิ่งหงษา แก่คำสายแก่จลมนี่ บุตรเจ้าเมืองนครพนมคนเก่า
ไม่พอใจ จึงได้ ช้องส้มศักคนโดยแต่งตั้งพระสโม และพระยามหาอำมาตย์
เป็นแม่ทัพไปปราบ เมือง พศก ๑.ค. ๑๕๙ ปีมะเส็ง (พ.ศ. ๒๓๑๑)
กลุ่มนายโคตร นายเครือ นายบุญมา นางขิง ไปตั้งบ้านเรือนอยู่
บ้านข้างหนองกง ต่อมาปี พ.ศ. ๒๓๑๒ ทั้งสามกลุ่ม ตกอกกันอำ คจร
ย้ายบ้านเรือนมาอยู่รวมกัน ส่วนกลุ่มของนายโคตร นายเครือ นายบุญมา
ไม่ยอมมาร่วม จึงพร้อมกันตั้งบ้านเรือนอยู่ที่ บ้านข้างหนองกง นั้นเอง

แบบบันทึกข้อมูลประวัติหมู่บ้าน ชุมชน แขวง

ประวัติหมู่บ้าน/ชุมชน/แขวง

ชื่อหมู่บ้าน/ชุมชน/แขวง บ้านหนองทองน้อย

ที่ตั้งหมู่ที่/ชุมชนที่/แขวงที่ 1 ซอย - ถนน -

ตำบล/แขวง นาศู อำเภอ/เขต นาแก จังหวัด นครพนม

บันทึกข้อมูล ประวัติหมู่บ้าน/ชุมชน/แขวง

เมื่อปี พ.ศ. 2430 ได้มีการเลือกผู้ใหญ่บ้านคือ นาย หอม อัมปัตติ
เป็นศรีใหญ่บ้านหนองทองน้อย ขึ้นตรงต่อ ตำบล พระซ้อง จนกระทั่ง
สมัยผู้ใหญ่บ้าน นายเจียงธรรม จึงได้ตั้งเป็นบ้านหนองทองน้อย
หมู่ที่ 1 ตำบลนาศู มาจนถึงปัจจุบัน

ผู้ให้ข้อมูล (คนที่ 1)

ชื่อ-สกุล นางโค เชื้อคำแพง อายุ 91 ปี อาชีพ ผู้สูงอายุ / แม่บ้าน

ชื่อหมู่บ้าน/ชุมชน/แขวง บ้านหนองทองน้อย หมู่ 1

ที่อยู่บ้านเลขที่ 159 หมู่ที่/ชุมชนที่/แขวงที่ 1 ซอย - ถนน -

ตำบล/แขวง นาศู อำเภอ/เขต นาแก จังหวัด นครพนม

หมายเลขโทรศัพท์ _____ อีเมล _____

แบบบันทึกข้อมูลวิถีชีวิตรายบุคคล

ข้อพิจารณา (กิจวัตรประจำวัน การประกอบอาชีพ ขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรม ฯลฯ)

วิถีชีวิตประจำวัน

- ช่วงเช้าทำนุญทอด ทำนุญไล่ยาดร ไร่กรรม เกษนา
- ทำงานบ้าน
- พึ่งพาอาหาร ทำนุญข้าว

วิถีชีวิตรอบสัปดาห์

ทำนุญไล่ยาดร ทำนุญทุกวันพระ ส่วนวันธรรมดา ไล่ยาดรที่ หมู่บ้าน

วิถีชีวิตรอบเดือน

- ประชุมกลุ่ม ประชุมปรึกษาหารือหมู่บ้าน
- ทัศนศึกษาหมู่บ้าน ตัดหญ้า เก็บเศษขยะ

วิถีชีวิตรอบปี

ทำนุญปีใหม่ ขนบประเพณี ขนบประเพณีข้าวเปลือก กฐิน ขนบระเห็ด
ขนบห้องข้าวประดับดิน ขนบข้าวสาก ตานประเพณีฮัก ๑๕ กลอง ๑๔

ผู้ให้ข้อมูล (คนที่ 1)

ชื่อ-สกุล นางทองดี แซ่คำหนึ่ง อายุ 65 ปี อาชีพ เกษตรกรรม
ชื่อหมู่บ้าน/ชุมชน/แขวง บ้านหนองหอยน้อย
ที่อยู่บ้านเลขที่ 2 หมู่ที่/ชุมชนที่/แขวงที่ 1 ซอย - ถนน -
ตำบล/แขวง นาสุ อำเภอ/เขต หาดไทย จังหวัด นครพนม
หมายเลขโทรศัพท์ อีเมล

แบบบันทึกข้อมูลวิถีชีวิตรายบุคคล

ข้อพิจารณา (กิจวัตรประจำวัน การประกอบอาชีพ ขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรม ฯลฯ)
วิถีชีวิตรอบวัน

ทำบุญตักบาตร รุ่งเช้า ไปวัดทำบุญตามประเพณี

วิถีชีวิตรอบสัปดาห์

ทำบุญตักบาตร รุ่งเช้า
ทำงานช่วงสาย เป็นต้น พักกลางวัน

วิถีชีวิตรอบเดือน

มีการประชุมประจำเดือน ของผู้ปกครอง
มีการพักผ่อนที่บ้าน

วิถีชีวิตรอบปี

ทำบุญขึ้นปีใหม่ ทำบุญพระเวสสันดร ทำบุญกฐิน สงคมนาชา บุญตามฮีต 12 คอง 14

ผู้ให้ข้อมูล (คนที่ 2)

ชื่อ-สกุล นายจ๊อด ชื่อคำแข็ง อายุ 69 ปี อาชีพ ค้าขาย

ชื่อหมู่บ้าน/ชุมชน/แขวง น. หินกองหนองน้อย

ที่อยู่บ้านเลขที่ 147 หมู่ที่/ชุมชนที่/แขวงที่ 1 ซอย ถนน

ตำบล/แขวง นาสุ อำเภอ/เขต นาสุ จังหวัด นครพนม

หมายเลขโทรศัพท์ อีเมล

แบบบันทึกวิถีชีวิตหมู่บ้าน ชุมชน แขวง

ชื่อหมู่บ้าน/ชุมชน/แขวง บ้านหนองผดขี้จิ้ง
ที่ตั้งหมู่ที่/ชุมชนที่/แขวงที่ 1 ซอย - ถนน -
ตำบล/แขวง นาสี อำเภอ/เขต นาแก จังหวัด สกลนคร

วิถีหมู่บ้าน/ชุมชน/แขวง

ข้อพิจารณา (กิจวัตรประจำวัน การประกอบอาชีพ ขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรม ฯลฯ)

1.เดือนมกราคม ทำเกษตร ทำของปีใหม่ สวดมนต์สังฆาราม ๕๐๐

2.เดือนกุมภาพันธ์ เลี้ยงผี หมอคนเขา เพาะพืชผักไร่ เก็บประตูลำซิ่น 3 ค่ำ ๐๓ใหม่ 3 ค่ำ
สวดมนต์ เลี้ยงแม่พระชนชีพโนนผา บุญกฐินวัดป่าแก่งจันทอง

3.เดือนมีนาคม บุญมหาชาติ บุญพระเวสสันดร ไร่ข้าว

4.เดือนเมษายน บุญสงกรานต์ แห่พระประทิน รดน้ำดำหัว ปล่อยตุง ปล่อยดอกไม้

5.เดือนพฤษภาคม เลี้ยงปู่ตาซึ้ง ๒ ค่ำ เดือน ๕ บุญวิสาขบูชา

6.เดือนมิถุนายน

7.เดือนกรกฎาคม บุญวันอาสาฬหบูชา บุญเข้าพรรษา อันเฉลิมพระนามพระราชสมภพเจ้า
พระกัศยณัฐ รุ่งทิว ๑๐

8.เดือนสิงหาคม

ปล. น้อยรักประดับเงิน น้อยซบถ้อย น้อยซำใหม่

9.เดือนกันยายน

ปล. น้อยซำใหม่ น้อยซำใหม่ แดงมาขาวเวลา 01.00 น. จนขึ้น 17 ค่าได้ 10
ไปจัด น้อยซำใหม่

10.เดือนตุลาคม

ปล. น้อยซำใหม่ ทำของ ตั้งกองขบถ ตั้งบาทเทโวชนะ ขบถ

11.เดือนพฤศจิกายน

ปล. น้อยซำใหม่ ขบถ

12.เดือนธันวาคม

ทำขบถตั้งกอง ขบถตั้งกอง ขบถตั้งกอง

บันทึกข้อมูลเพิ่มเติม

บันทึกข้อมูลโดย หน่วยงาน/สถานศึกษา

องค์การบริหารส่วนตำบลนาเค

วัน เดือน ปี

29 พฤษภาคม 2567

ที่ 66

คำชี้แจง

ใบงานที่ 5 เรื่อง การเก็บข้อมูลการใช้ประโยชน์ของพืชในท้องถิ่น

การเก็บข้อมูลการใช้ประโยชน์ของพืชในท้องถิ่น เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลพืชที่มีความสำคัญ และมีลักษณะเด่น สามารถนำมาใช้ประโยชน์ในด้านต่างๆ

วัตถุประสงค์

- 1. เพื่อให้ทราบข้อมูลการใช้ประโยชน์ของพืชในท้องถิ่น
- 2. เพื่อให้ทราบศักยภาพของพืชในท้องถิ่น
- 3. เพื่อให้ตระหนัก เห็นคุณค่าของพืชในท้องถิ่น

วัสดุ/อุปกรณ์

- 1. ปากกาสีน้ำเงิน
- 2. ไม้บรรทัด
- 3. ปลายวัด คมเข็ม
- 4. ไม้บรรทัด
- 5.

วิธีการ

- 1. สอนทบทวนบทที่ 6 จากสารบัญ
- 2. ทบทวน
- 3. สอนบท วัดรอบ วัดความสูงของพืช
- 4. จับคู่กลุ่ม
- 5.

ผลที่คาดว่าจะได้รับ

- 1. ทำให้ทราบข้อมูลการใช้ประโยชน์ของพืชในท้องถิ่น
- 2. ทำให้ทราบศักยภาพของพืชในท้องถิ่น
- 3. ทำให้ตระหนัก เห็นคุณค่าของพืชในท้องถิ่น
- 4.
- 5.

ใบงานที่ 5

เรื่อง การเก็บข้อมูลการใช้ประโยชน์ของพืชในท้องถิ่น

20. ข้อมูลพืช

ชื่อชนิดพืช กล้วย
 ชื่อวิทยาศาสตร์ Garcinia nervosa Miq รหัส CLUSIACEAE
 รหัสพรรณไม้ 8-6480105-01-192/1 ลักษณะวิสัย ไม้พุ่ม
 ลักษณะเด่นของพืช ไม้พุ่ม ทุกส่วนสีม่วงดำ รสขม
ใบเดี่ยว ปลายใบเรียวแหลม ดอกช่อสีเทา

บริเวณที่พบ ๗๖ หมู่ ๑
 ชื่อหมู่บ้าน/ชุมชน/แขวง บ้านหนองน้ำข่อย
 ที่อยู่บ้านเลขที่ ๗๖ หมู่ที่/ชุมชนที่/แขวงที่ ๑ ซอย - ถนน -
 ตำบล/แขวง บางน้ำจืด อำเภอ/เขต บางน้ำจืด จังหวัด นครพนม

พิกัดทางภูมิศาสตร์ (ตำแหน่งพรรณไม้)
 ละติจูด (Latitude) 16.9๙9๗๒0 ลองจิจูด (Longitude) 104.51๔995
 อายุประมาณ ๕ ปี เส้นรอบวงลำต้น ๐.๓๐ เมตร ความสูง ๓ เมตร
 สถานภาพ หายาก จำนวนที่พบ (ต้น) 1

การใช้ประโยชน์ในท้องถิ่น (ระบุส่วนที่ใช้และวิธีการใช้)

อาหาร

ยารักษาโรค ใช้กับคน
ไม้ สีม่วงดำ รสขม

ยารักษาโรค ใช้กับสัตว์

เครื่องเรือน เครื่องใช้อื่นๆ

ยาฆ่าแมลง ยาปราบศัตรูพืช

ความเกี่ยวข้องกับประเพณี วัฒนธรรม

ความเกี่ยวข้องกับความเชื่อทางศาสนา

อื่นๆ (เช่น การเป็นพืช อันตราย)

ความสำคัญของพืช โดยเลือกได้มากกว่า 1 กลุ่ม แบ่งออกเป็น

☐ พืชไม้ผล	☐ พืชใช้เนื้อไม้
☒ ไม้ดอก ไม้ประดับ	☐ พืชเส้นใย
☐ พืชผักพื้นเมือง ผักสวนครัว	☐ พืชให้แป้งและน้ำตาล
☐ พืชจักสาน	☐ พืชให้น้ำมันหอมระเหย
☐ พืชเครื่องต้ม	☐ พืชอาหารสัตว์
☐ พืชสมุนไพร	☐ พืชมีพิษ
☐ พืชเครื่องเทศ	☐ พืชกำจัดแมลง
☐ พืชน้ำมัน	☐ วัชพืช
☐ พืชให้สี	☐ พืชให้น้ำยาง
☐ พืชเพื่อสิ่งแวดล้อมและระบบนิเวศ	

มีเจ้าของ

ไม่มีเจ้าของ

เจ้าของพืช

ชื่อ-สกุล... นวฤทธิ์ ดิวิเศษ อายุ 45 ปี อาชีพ... วิศวกร

ชื่อหมู่บ้าน/ชุมชน/แขวง... อ.บ้านหนองทรายขาว

ที่อยู่บ้านเลขที่ 75 หมู่ที่/ชุมชนที่/แขวงที่ 1 ซอย - ถนน -

ตำบล/แขวง... รางบัว อำเภอ/เขต... หนองทรายขาว จังหวัด... นครพนม

หมายเลขโทรศัพท์ - อีเมล -

ผู้ให้ข้อมูล

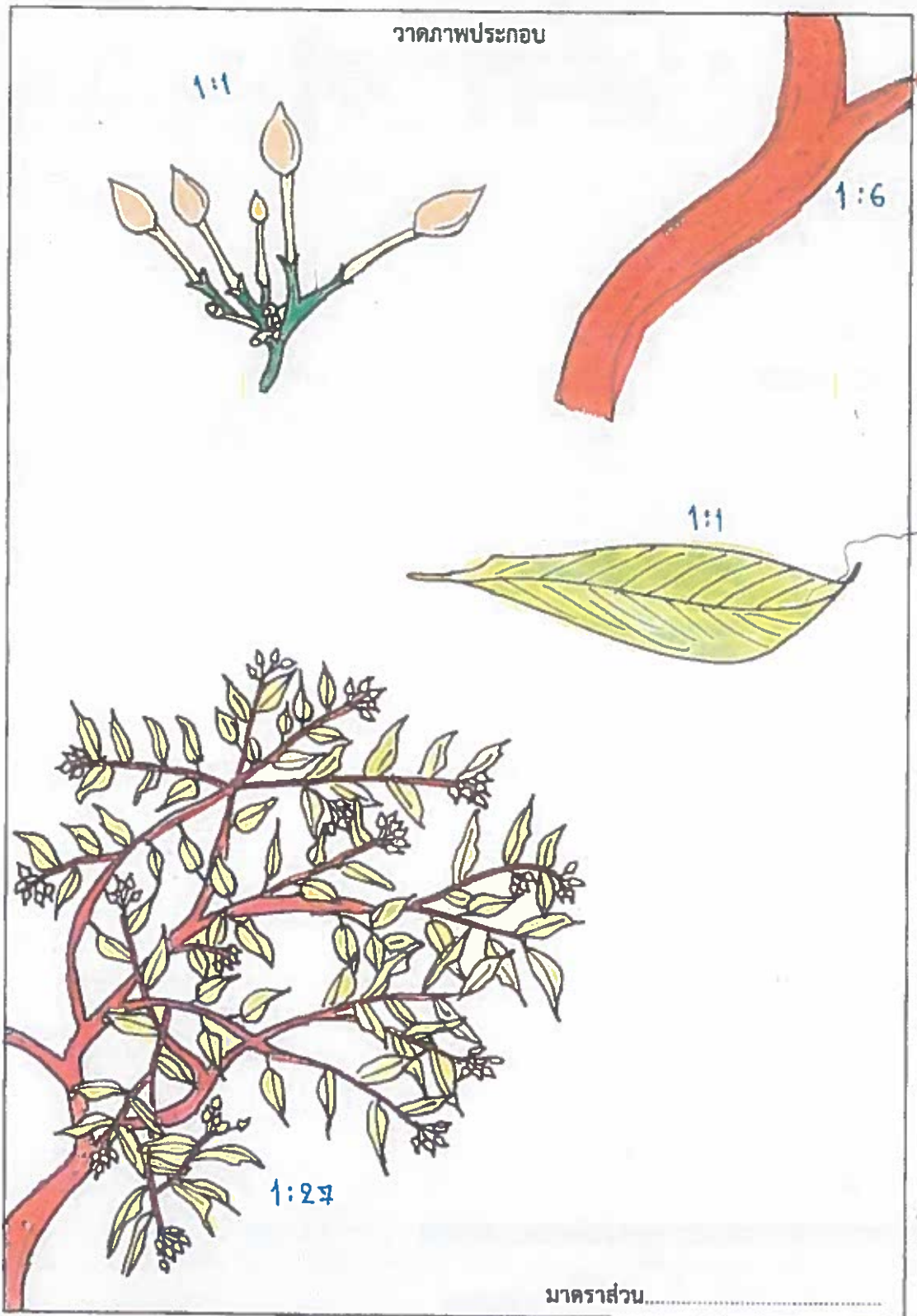
ชื่อ-สกุล... นวฤทธิ์ ดิวิเศษ อายุ 45 ปี อาชีพ...

ชื่อหมู่บ้าน/ชุมชน/แขวง... อ.บ้านหนองทรายขาว

ที่อยู่บ้านเลขที่ 75 หมู่ที่/ชุมชนที่/แขวงที่ 1 ซอย - ถนน -

ตำบล/แขวง... รางบัว อำเภอ/เขต... หนองทรายขาว จังหวัด... นครพนม

หมายเลขโทรศัพท์ - อีเมล -

บันทึกข้อมูลโดย หน่วยงาน/สถานศึกษา องค์การบริหารส่วนตำบลนาาคู่
 วัน เดือน ปี